

## Werk

**Label:** Article

**Jahr:** 1958

**PURL:** [https://resolver.sub.uni-goettingen.de/purl?31311157X\\_0083|log115](https://resolver.sub.uni-goettingen.de/purl?31311157X_0083|log115)

## Kontakt/Contact

Digizeitschriften e.V.  
SUB Göttingen  
Platz der Göttinger Sieben 1  
37073 Göttingen

✉ [info@digizeitschriften.de](mailto:info@digizeitschriften.de)

## PROJEKTIVNÍ VLASTNOSTI MINIMÁLNÍCH PLOCH S KRUŽNICEMI NORMÁLNÍ KŘIVOSTI

KAREL SVOBODA, Brno

(Došlo dne 17. června 1957)

DT: 513.736.36

V této práci jsou vyšetřovány projektivní vlastnosti ploch  $n$ -rozměrného prostoru konstantní křivosti, jejichž indikatricí normální křivosti v každém bodě plochy jsou až do určitého řádu kružnicemi se středy v bodě plochy. Jsou odvozeny nutné a postačující podmínky k tomu, aby plocha  $n$ -rozměrného projektivního prostoru mohla být považována za plochu vnořenou do  $n$ -rozměrného prostoru konstantní křivosti a mající uvedené metrické vlastnosti. Tyto podmínky vyplývají z vlastností sdružených sítí, které jsou na plochách vytvořeny jejich minimálními křivkami.

Úvahy o těchto plochách navazují na výsledky O. BOŘUVKY, obsažené v pojednání *Recherches sur la courbure des surfaces dans des espaces à  $n$  dimensions à courbure constante* a v několika jiných pracích.

### 1. Úvod

1.1. V  $n$ -rozměrném prostoru  $S_n$  ( $n \geq 4$ ) konstantní křivosti  $c$  uvažujme pohyblivý bod  $M$  a přiřadme ke každé jeho poloze  $n$  jednotkových a navzájem kolmých vektorů  $\mathbf{e}_1, \mathbf{e}_2, \dots, \mathbf{e}_n$ . Soustava složená z bodu  $M$  a uvedených vektorů tvoří pohyblivý reper a zvláště platí rovnice

$$\begin{aligned} dM &= \omega_1 \mathbf{e}_1 + \omega_2 \mathbf{e}_2 + \dots + \omega_n \mathbf{e}_n, \\ d\mathbf{e}_i &= -c\omega_i M + \omega_{i1} \mathbf{e}_1 + \omega_{i2} \mathbf{e}_2 + \dots + \omega_{in} \mathbf{e}_n \quad (1.1) \\ &\quad (i = 1, 2, \dots, n), \end{aligned}$$

jejichž koeficienty  $\omega$  jsou lineárními formami v diferenciálech parametrů, na nichž závisí uvažovaný reper. Formy  $\omega$  vyhovují vzhledem k předpokladům o vektorech  $\mathbf{e}$  vztahům

$$\omega_{ij} + \omega_{ji} = 0 \quad (i, j = 1, 2, \dots, n) \quad (1.2)$$

a kromě toho splňují vnější kvadratické relace

$$[d\omega_i] = [\omega_1 \omega_{1i}] + [\omega_2 \omega_{2i}] + \dots + [\omega_n \omega_{ni}], \quad (1.3)$$

$$[d\omega_{ij}] = [\omega_{i1}\omega_{1j}] + [\omega_{i2}\omega_{2j}] + \dots + [\omega_{in}\omega_{nj}] - c[\omega_i\omega_j] \quad (1.3)$$

$(i, j = 1, 2, \dots, n),$

které jsou rovnicemi struktury prostoru  $S_n$  konstantní křivosti  $c$ .

Abychom nemuseli přerušovat pozdější úvahy, uvedme nejprve několik předběžných poznámek a označme za tím účelem znakem  $P_n$  projektivní rozšíření prostoru  $S_n$ . Soustava diferenciálních rovnic (1.1) spolu s relacemi (1.2) a rovnicemi struktury (1.3) prostoru  $S_n$  může být považována za soustavu rovnic, definujících v  $n$ -rozměrném projektivním prostoru  $P_n$  geometrické místo bodu  $M$  a současně pohyblivý reper tvořený body  $M, e_1, e_2, \dots, e_n$  prostoru  $P_n$ . Vzhledem k tomuto souřadnicovému systému lze vyjádřiti každý bod  $X$  prostoru  $P_n$  ve tvaru lineární kombinace

$$X = xM + x_1e_1 + x_2e_2 + \dots + x_ne_n, \quad (1.4)$$

jež koeficienty jsou souřadnicemi bodu  $X$  vzhledem k uvažované soustavě souřadnic.

Je-li  $c = 0$ , je prostor  $S_n$  eukleidovský a snadno lze odvoditi, že kvadrika  $A$ , určená rovnicemi

$$x = 0, x_1^2 + x_2^2 + \dots + x_n^2 = 0, \quad (1.5)$$

je pevná a že je to absolutní kvadrika, která z projektivního prostoru  $P_n$  vytváří eukleidovský prostor  $S_n$ .

Podobně v případě  $c \neq 0$ , kdy prostor  $S_n$  je neeukleidovský, lze ukázati, že kvadrika  $A$  o rovnici

$$\frac{1}{c} x^2 + x_1^2 + x_2^2 + \dots + x_n^2 = 0 \quad (1.6)$$

je pevná a že jest absolutní kvadrikou, která vytváří z projektivního prostoru  $P_n$  neeukleidovský prostor  $S_n$ .

V obou uvedených případech leží body  $e_1, e_2, \dots, e_n$  v polární nadrovině bodu  $M$  vzhledem ke kvadrice  $A$  (pro  $c = 0$  považujeme za polární nadrovinu bodu  $M$  nevlastní nadrovinu příslušného eukleidovského prostoru) a jsou po dvou polárně sdruženy vzhledem ke kvadrice  $A$ . Zavedeme-li do dalších výpočtů body

$$E_k = e_{2k-1} + ie_{2k}, \quad E_{-k} = e_{2k-1} - ie_{2k} \quad (1.7)$$

$(i = +\sqrt{-1}; \quad k = 1, 2, \dots, [\frac{1}{2}n]),$

je patrno, že body  $E_k$  ( $E_{-k}$ ) leží na kvadrice  $A$  a že jsou při každé volbě pohyblivého reperu vzhledem k ní po dvou polárně sdruženy. Odtud plyne, že každý lineární podprostor prostoru  $P_n$ , určený libovolnou skupinou bodů  $E_k$  ( $E_{-k}$ ), leží na kvadrice  $A$ .

**1.2.** Buď  $m$  přirozené číslo takové, že  $2 \leq m \leq [\frac{1}{2}n]$ . V dalších úvahách se budeme zabývat plochami prostoru  $S_n$ , jejichž indikatrice normální křivosti řádu  $1, 2, \dots, m-1$  jsou v každém bodě  $M$  plochy kružnicemi se středy v bodě  $M$ .

Podle výsledků, odvozených O. BORŮVKOU v pojednání [3], jsou tyto plochy definovány soustavou diferenciálních rovnic (1.1), pro jejíž koeficienty  $\omega$  platí kromě rovnic (1.2) vztahy

$$\begin{aligned} \omega_3 &= \omega_4 = \dots = \omega_n = 0, \\ \omega_{2k-1,2k+1} + i\omega_{2k,2k+1} &= R_k(\omega_1 - i\omega_2), \\ \omega_{2k-1,2k+1} - i\omega_{2k,2k+1} &= R_k(\omega_1 + i\omega_2), \\ \omega_{2k-1,2k+2} + i\omega_{2k,2k+2} &= iR_k(\omega_1 - i\omega_2), \\ \omega_{2k-1,2k+2} - i\omega_{2k,2k+2} &= -iR_k(\omega_1 + i\omega_2), \\ \omega_{2k-1,2k+3} &= \omega_{2k-1,2k+4} = \dots = \omega_{2k-1,n} = 0, \\ \omega_{2k,2k+3} &= \omega_{2k,2k+4} = \dots = \omega_{2k,n} = 0 \\ (i &= +\sqrt{-1}; \quad k = 1, 2, \dots, m-1; \quad R_k > 0), \end{aligned} \quad (1.8)$$

z nichž je třeba vypustit rovnice vzniklé z rovnic napsaných v předposledních dvou řádcích pro  $k = m-1$ , jestliže  $2m = n$ .

Podmínky integrability soustavy diferenciálních rovnic (1.8) jsou vyjádřeny vnějšími kvadratickými relacemi

$$\begin{aligned} \left[ (\omega_1 - i\omega_2) \left( \frac{dR_k}{R_k} + i \cdot \overline{\omega_{12} + \omega_{2k-1,2k} - \omega_{2k+1,2k+2}} \right) \right] &= 0, \\ \left[ (\omega_1 + i\omega_2) \left( \frac{dR_k}{R_k} - i \cdot \overline{\omega_{12} + \omega_{2k-1,2k} - \omega_{2k+1,2k+2}} \right) \right] &= 0, \end{aligned} \quad (1.9)$$

$$[(\omega_1 - i\omega_2)(\omega_{2m-1,j} + i\omega_{2m,j})] = 0, \quad [(\omega_1 + i\omega_2)(\omega_{2m-1,j} - i\omega_{2m,j})] = 0 \\ (k = 1, 2, \dots, m-1; \quad j = 2m+1, 2m+2, \dots, n),$$

z nichž je třeba vynechat rovnice napsané v předposledním řádku, jestliže  $2m = n$ . Tyto rovnice ukazují, že v každém prostoru  $S_n$  konstantní křivosti existují uvažované plochy, a to i v tom případě, že formy některé ze soustav  $\omega_{2m-1,j} + i\omega_{2m,j}$  a  $\omega_{2m-1,j} - i\omega_{2m,j}$  ( $j = 2m+1, 2m+2, \dots, n$ ), případně formy obou soustav jsou současně identicky rovny nule.

Soustava diferenciálních rovnic (1.8), která definuje analyticky uvažované plochy, má dvě soustavy charakteristických křivek, určených diferenciální rovnicí  $\omega_1^2 + \omega_2^2 = 0$ . Poněvadž pro lineární element plochy je  $ds^2 = \omega_1^2 + \omega_2^2$ , jsou tyto křivky minimálními křivkami na uvažovaných plochách. V dalších úvahách položíme

$$\Omega_1 = \omega_1 + i\omega_2, \quad \Omega_{-1} = \omega_1 - i\omega_2 \quad (1.10)$$

a diferenciální rovnici minimálních křivek budeme psát ve tvaru  $\Omega_1 \Omega_{-1} = 0$ .

Poněvadž indikatrix normální křivosti prvního řádu má střed v bodě plochy, je vektor střední křivosti nulový podél celé plochy a uvažované plochy jsou tedy minimálními plochami. Abychom zjednodušili vyjádřování v následujících

úvahách, nazveme každou plochu prostoru  $S_n$ , jejíž indikatrice normální křivosti řádu  $1, 2, \dots, m-1$  jsou v každém bodě  $M$  plochy kružnicemi se středy v bodě  $M$ , minimální plochou s  $m-1$  kružnicemi normální křivosti a označíme ji  $\mathbf{M}$ .

Úkolem tohoto pojednání je podat nutné a postačující podmínky k tomu, aby reálná plocha projektivního prostoru  $P_n$  mohla být považována za minimální plochu s  $m-1$  kružnicemi normální křivosti, vnořenou do eukleidovského nebo neeukleidovského prostoru  $S_n$  vzniklého z prostoru  $P_n$  vhodnou volbou kvadriky  $A$  prostoru  $P_n$  za absolutní kvadriku prostoru  $S_n$ . Úvahy, které je třeba za tím účelem provést, jsou odlišné v obou uvedených případech a budou proto probrány odděleně.

## 2. Plochy vnořené do eukleidovského prostoru

**2.1.** Předpokládejme nejprve, že prostor  $S_n$  jest eukleidovský ( $c = 0$ ). Každá plocha  $\mathbf{M}$  je podle předcházejícího analyticky určena soustavou diferenciálních rovnic (1.1), pro jejíž koeficienty platí rovnice (1.2) a (1.8). Užijeme-li označení zavedeného v rovnicích (1.7) a (1.10), můžeme zmíněnou soustavu nahradit ekvivalentní soustavou diferenciálních rovnic

$$\begin{aligned} dM &= \frac{1}{2}\Omega_{-1}E_1 + \frac{1}{2}\Omega_1E_{-1}, \\ dE_1 &= -i\omega_{12}E_1 + R_1\Omega_{-1}E_2, \\ dE_{-1} &= i\omega_{12}E_{-1} + R_1\Omega_1E_{-2}, \\ dE_k &= -R_{k-1}\Omega_1E_{k-1} - i\omega_{2k-1,2k}E_k + R_k\Omega_{-1}E_{k+1}, \\ dE_{-k} &= -R_{k-1}\Omega_{-1}E_{-(k-1)} + i\omega_{2k-1,2k}E_{-k} + R_k\Omega_1E_{-(k+1)}, \\ dE_m &= -R_{m-1}\Omega_1E_{m-1} - i\omega_{2m-1,2m}E_m + \sum_{j=2m+1}^n (\omega_{2m-1,j} + i\omega_{2m,j}) \mathbf{e}_j, \\ dE_{-m} &= -R_{m-1}\Omega_{-1}E_{-(m-1)} + i\omega_{2m-1,2m}E_{-m} + \sum_{j=2m+1}^n (\omega_{2m-1,j} - i\omega_{2m,j}) \mathbf{e}_j, \\ d\mathbf{e}_h &= -\frac{1}{2}(\omega_{2m-1,h} - i\omega_{2m,h}) E_m - \frac{1}{2}(\omega_{2m-1,h} + i\omega_{2m,h}) E_{-m} + \sum_{j=2m+1}^n \omega_{hj} \mathbf{e}_j, \\ &\quad (k = 2, 3, \dots, m-1; h = 2m+1, 2m+2, \dots, n). \end{aligned} \tag{2.1}$$

Vycházejíce z této soustavy dokážeme nejprve následující vlastnost minimálních křivek na uvažované ploše  $\mathbf{M}$  eukleidovského prostoru  $S_n$ .

**Věta 2.1.** *Minimální křivky na minimální ploše  $\mathbf{M}$  s  $m-1$  kružnicemi normální křivosti, vnořené do  $n$ -rozměrného eukleidovského prostoru  $S_n$ , tvoří sdruženou síť, jejíž posloupnost laplaceovských transformací se ukončí v obou směrech po první transformaci Laplaceovým způsobem na křivkách, které leží i se svými*

oskulačními prostory řádu  $m - 1$  na absolutní kvadrice  $\mathbf{A}$  prostoru  $\mathbf{S}_n$ . Uvedená síť má oba invarianty rovné nule.

**Důkaz.** Považujme plochu  $\mathbf{M}$  za plochu projektivního prostoru  $\mathbf{P}_n$ , který je projektivním rozšířením uvažovaného eukleidovského prostoru  $\mathbf{S}_n$ . Tato plocha je v prostoru  $\mathbf{P}_n$  analyticky určena soustavou diferenciálních rovnic (2.1).

Ze soustavy (2.1) je však patrně, že bod  $E_1 (E_{-1})$  opisuje křivku  $\mathbf{E}_1 (\mathbf{E}_{-1})$ , jejíž tečna v každém bodě prochází bodem  $E_2 (E_{-2})$ , a že je pevný, pohybuje-li se bod  $M$  po určité křivce soustavy  $\Omega_{-1} = 0$  ( $\Omega_1 = 0$ ). Zvolíme-li na ploše  $\mathbf{M}$  libovolnou křivku soustavy  $\Omega_1 = 0$  ( $\Omega_{-1} = 0$ ), prochází tečna každé křivky soustavy  $\Omega_1 = 0$  ( $\Omega_{-1} = 0$ ), sestrojená v průsečíku se zvolenou křivkou, pevným bodem  $E_1 (E_{-1})$ . Odtud plyne, že křivky obou soustav  $\Omega_1 = 0$  a  $\Omega_{-1} = 0$  tvoří na ploše  $\mathbf{M}$  sdruženou síť a že plochy tvořené tečnami křivek  $\Omega_1 = 0$  ( $\Omega_{-1} = 0$ ) v jejich průsečících s křivkami soustavy  $\Omega_{-1} = 0$  ( $\Omega_1 = 0$ ) jsou kuželovými plochami s vrcholy na křivce  $\mathbf{E}_1 (\mathbf{E}_{-1})$ . Posloupnost laplaceovských transformací uvedené síť na ploše  $\mathbf{M}$  se tedy ukončí Laplaceovým způsobem po první transformaci v obou směrech na křivkách  $\mathbf{E}_1$  a  $\mathbf{E}_{-1}$ , ležících na absolutní kvadrice  $\mathbf{A}$  prostoru  $\mathbf{S}_n$ .

Oskulační prostor řádu  $m - 1$  křivky  $\mathbf{E}_1 (\mathbf{E}_{-1})$  jest určen body  $E_1, dE_1, \dots, d^{m-1}E_1 (E_{-1}, dE_{-1}, \dots, d^{m-1}E_{-1})$ . Ze soustavy (2.1) je však snadno patrně, že pro  $k = 1, 2, \dots, m - 1$  je bod  $d^k E_1 (d^k E_{-1})$  lineární kombinací bodů  $E_1, E_2, \dots, E_{k+1} (E_{-1}, E_{-2}, \dots, E_{-(k+1)})$ , takže tedy uvažovaný oskulační prostor jest určen lineárně nezávislými body  $E_1, E_2, \dots, E_m (E_{-1}, E_{-2}, \dots, E_{-m})$ , které leží na absolutní kvadrice  $\mathbf{A}$  a jsou po dvou vzhledem k ní polárně sdruženy. Odtud vychází, že oskulační prostory řádu  $m - 1$  uvažovaných křivek leží na kvadrice  $\mathbf{A}$ .

Položíme-li  $\Omega_1 = e^\rho du$ ,  $\Omega_{-1} = e^\rho dv$ , jest  $i\omega_{12} = q_u du - p_v dv$  a ze soustavy diferenciálních rovnic (2.1) dostaneme po jednoduchém výpočtu  $M_{uv} = 0$ . Odtud plyne, že invarianty uvažované síť jsou rovny nule, čímž je důkaz všech tvrzení předcházející věty proveden.

Vzhledem k tomu, že v následujících úvahách o plochách  $\mathbf{M}$  eukleidovského prostoru  $\mathbf{S}_n$  budeme neustále jednat o sdružených sítích majících vlastnost uvedenou v předcházející věti, nazveme libovolnou sdruženou síť na ploše  $n$ -rozměrného projektivního prostoru  $\mathbf{P}_n$  sítí ( $U$ ), jestliže její posloupnost laplaceovských transformací se ukončí v obou směrech po první transformaci Laplaceovým způsobem na křivkách, které leží i se svými oskulačními prostory řádu  $m - 1$  na regulární kvadrice  $\mathbf{A}$  lineárního  $(n - 1)$ -rozměrného podprostoru projektivního prostoru  $\mathbf{P}_n$ . Při přechodu od projektivního prostoru  $\mathbf{P}_n$  k eukleidovskému prostoru  $\mathbf{S}_n$  budeme vždy předpokládati, že právě uvedená kvadrika  $\mathbf{A}$  jest absolutní kvadrikou eukleidovského prostoru  $\mathbf{S}_n$ .

Výsledek odvozený v předcházející věti doplníme tím, že ukážeme, že uvažované plochy jsou uvedenými projektivními vlastnostmi dokonale charak-

terisovány. Za tím účelem rozlišíme příslušné úvahy podle toho, zda pro  $j = 2m+1, 2m+2, \dots, n$  všechny formy  $\omega_{2m-1,j} + i\omega_{2m,j}$  a podobně všechny formy  $\omega_{2m-1,j} - i\omega_{2m,j}$  nejsou nebo jsou současně rovny nule. Dostaneme tím tři navzájem odlišné druhy uvažovaných ploch, jejichž vlastnosti vyšetříme v následujících úvahách.

**2.2.** Předpokládejme nejprve, že pro všechna  $j = 2m+1, 2m+2, \dots, n$  nejsou ani formy  $\omega_{2m-1,j} + i\omega_{2m,j}$ , ani formy  $\omega_{2m-1,j} - i\omega_{2m,j}$  současně rovny nule. Vzhledem k předcházejícímu předpokladu a vzhledem k tomu, že formy  $\omega_{ij}$  ( $i, j = 2m+1, 2m+2, \dots, n$ ) nejsou podrobny žádným podmínkám, nemůže být dimenze  $n$  prostoru  $S_n$  menší než  $2m+1$ . Označme  $M_1$  každou minimální plochu s  $m-1$  kružnicemi normální křivosti, která je v  $n$ -rozměrném eukleidovském prostoru  $S_n$  určena za uvedeného předpokladu soustavou diferenciálních rovnic (2.1). Pro tyto plochy dokážeme následující větu, podávající jejich charakteristické projektivní vlastnosti.

**Věta 2.2.** *Plocha  $n$ -rozměrného projektivního prostoru  $P_n$  může být definována jako minimální plocha  $M_1$  s  $m-1$  kružnicemi normální křivosti, vnořená do  $n$ -rozměrného eukleidovského prostoru  $S_n$ , tehdy a jen tehdy, když na ní existuje sdružená síť ( $U$ ). Křivky, které vzniknou po první transformaci síti ( $U$ ) v obou směrech, jsou libovolné až na podmínu, že žádná z nich není vnořena do lineárního podprostoru dimenze  $m-1$  prostoru  $P_n$ .*

**Důkaz.** Ve větě 2.1 jsme dokázali, že na každé ploše s  $m-1$  kružnicemi normální křivosti, vnořené do eukleidovského prostoru  $S_n$ , existuje sdružená síť ( $U$ ), vytvořená minimálními křivkami uvažované plochy. Důkaz zmíněné věty je třeba doplnit v tom směru, že křivky  $E_1$  a  $E_{-1}$  nejsou za daných předpokladů vnořeny do lineárních podprostorů dimenze  $m-1$ . Vskutku, na základě rovnic (2.1) je patrno, že bod  $d^m E_1$  ( $d^m E_{-1}$ ) není lineární kombinací pouze bodů  $E_1, E_2, \dots, E_m, (E_{-1}, E_{-2}, \dots, E_{-m})$ , nýbrž závisí také na bodech  $e_{2m+1}, e_{2m+2}, \dots, e_n$ . Odtud plyne, že oskulační prostory řádu  $m$  křivek  $E_1$  a  $E_{-1}$  mají dimensi větší než  $m-1$ , takže uvedené křivky nejsou vnořeny do lineárních podprostorů dimenze  $m-1$ .

Předcházející úvahou je doplněn důkaz věty 2.1, čímž bylo úplně dokázáno, že na každé uvažované ploše  $M_1$  eukleidovského prostoru existuje sdružená síť ( $U$ ) mající uvedené vlastnosti. Předpokládejme nyní naopak, že na ploše projektivního prostoru  $P_n$  existuje sdružená síť ( $U$ ) s výše uvedenými vlastnostmi, a ukažme, že lze tuto plochu považovat za plochu  $M_1$  eukleidovského prostoru  $S_n$ .

Přiřadme ke každému bodu  $M$  projektivního prostoru  $P_n$  pohyblivý reper tvořený lineárně nezávislými body  $M, e_1, e_2, \dots, e_n$ . Pro každý bod  $X$  prostoru  $P_n$  pak platí vztah (1.4) a zvláště je

$$dM = \omega_0 M + \omega_1 e_1 + \omega_2 e_2 + \dots + \omega_n e_n,$$

$$\begin{aligned} d\mathbf{e}_i &= \omega_{i0}\mathbf{M} + \omega_{i1}\mathbf{e}_1 + \omega_{i2}\mathbf{e}_2 + \dots + \omega_{in}\mathbf{e}_n \\ (i &= 1, 2, \dots, n). \end{aligned} \quad (2.2)$$

Z těchto rovnic plynne, že bod  $X$  nezávisí na volbě reperu tehdy a jen tehdy, když jeho souřadnice vyhovují diferenciálním rovnicím

$$\begin{aligned} dx + x\omega_0 + x_1\omega_{10} + x_2\omega_{20} + \dots + x_n\omega_{n0} &= 0, \\ dx_i + x\omega_i + x_1\omega_{1i} + x_2\omega_{2i} + \dots + x_n\omega_{ni} &= 0 \\ (i &= 1, 2, \dots, n). \end{aligned} \quad (2.3)$$

Vyjádříme-li požadavek, že regulární kvadrika  $\mathbf{A}$  lineárního  $(n - 1)$ -rozměrného podprostoru prostoru  $P_n$  je v každém z uvažovaných reperů vyjádřena rovnicemi (1.5), dostaneme vztahy

$$\omega_{i0} = 0, \quad \omega_{ii} = \omega_0, \quad \omega_{ij} + \omega_{ji} = 0 \quad (i, j = 1, 2, \dots, n), \quad (2.4)$$

k nimž lze připojiti rovnici  $\omega_0 = 0$ , která vyjadřuje, že determinant utvořený ze souřadnic základních bodů reperu má konstantní hodnotu.

Zvolme reper přiřazený k uvažované ploše tak, aby body  $\mathbf{e}_1, \mathbf{e}_2$  ležely v tečné rovině plochy v bodě  $M$ . Tato volba je vyjádřena rovnicemi

$$\omega_j = 0 \quad (j = 3, 4, \dots, n), \quad (2.5)$$

z nichž na základě rovnic struktury projektivního prostoru dostaneme

$$[\omega_1\omega_{1j}] + [\omega_2\omega_{2j}] = 0 \quad (j = 3, 4, \dots, n). \quad (2.6)$$

Předpokládejme, že sdružená síť křivek na ploše je tvořena křivkami, které mají v označení (1.10) rovnice  $\Omega_1 = 0, \Omega_{-1} = 0$ , a označme  $E_1 (E_{-1})$  laplaceovskou transformaci této sítě ve směru křivek soustavy  $\Omega_1 = 0 (\Omega_{-1} = 0)$ . Bod  $E_1 (E_{-1})$  leží v tečné rovině plochy v bodě  $M$  a je proto lineární kombinací bodů  $M, \mathbf{e}_1, \mathbf{e}_2$ ; poněvadž však podle předpokladu o síti ( $U$ ) leží na kvadrice  $\mathbf{A}$ , je lineárně závislý na bodu  $\mathbf{e}_1 + i\mathbf{e}_2 (\mathbf{e}_1 - i\mathbf{e}_2)$ . Můžeme proto jednoduše položit  $E_1 = \mathbf{e}_1 + i\mathbf{e}_2, E_{-1} = \mathbf{e}_1 - i\mathbf{e}_2$  a z rovnic (2.2) pak dostaneme podle (2.4) a zavedených označení

$$\begin{aligned} dE_1 &= -i\omega_{12}E_1 + (\omega_{13} + i\omega_{23})\mathbf{e}_3 + \dots + (\omega_{1n} + i\omega_{2n})\mathbf{e}_n, \\ dE_{-1} &= i\omega_{12}E_{-1} + (\omega_{13} - i\omega_{23})\mathbf{e}_3 + \dots + (\omega_{1n} - i\omega_{2n})\mathbf{e}_n. \end{aligned} \quad (2.7)$$

Vyjádříme nyní předpoklad, že posloupnost laplaceovských transformací uvažované sítě ( $U$ ) se ukončí v obou směrech po první transformaci Laplaceovým způsobem. K tomu je nutné a stačí, aby bod  $E_1 (E_{-1})$  opisoval křivku  $E_1 (E_{-1})$  a aby byl pevný, když se bod  $M$  pohybuje na ploše po křivce soustavy  $\Omega_{-1} = 0 (\Omega_1 = 0)$ . Nutné a postačující podmínky pro to jsou vyjádřeny rovnicemi

$$\omega_{1j} + i\omega_{2j} = a_{1j}\Omega_{-1}, \quad \omega_{1j} - i\omega_{2j} = b_{1j}\Omega_1 \quad (j = 3, 4, \dots, n), \quad (2.8)$$

které vedou na základě rovnic struktury projektivního prostoru k relacím

$$\begin{aligned} [\Omega_{-1} (da_{1j} + 2ia_{1j}\omega_{12} + \sum_{\nu=3}^n a_{1\nu}\omega_{\nu j})] &= 0, \\ [\Omega_1 (db_{1j} - 2ib_{1j}\omega_{12} + \sum_{\nu=3}^n b_{1\nu}\omega_{\nu j})] &= 0 \end{aligned} \quad (j = 3, 4, \dots, n). \quad (2.9)$$

V těchto rovnicích nejsou všechny funkce  $a_{1j}$  ( $b_{1j}$ ) současně rovny nule, neboť v opačném případě by bod  $E_1(E_{-1})$  byl pevný a neopisoval by křivku.

Z rovnic (2.7) a (2.8) je patrno, že tečna v bodě  $E_1(E_{-1})$  křivky  $E_1(E_{-1})$  obsahuje bod  $E_2(E_{-2})$ , který je lineárně závislý na bodu  $a_{13}\mathbf{e}_3 + a_{14}\mathbf{e}_4 + \dots + a_{1n}\mathbf{e}_n$  ( $b_{13}\mathbf{e}_3 + b_{14}\mathbf{e}_4 + \dots + b_{1n}\mathbf{e}_n$ ). Poněvadž bod  $E_2(E_{-2})$  je kromě toho polárně sdružen s bodem  $E_1(E_{-1})$  vzhledem ke kvadrice  $\mathbf{A}$ , je nutná a postačující podmínka k tomu, aby tečna křivky  $E_1(E_{-1})$  ležela na kvadrice  $\mathbf{A}$ , vyjádřena požadavkem, aby bod  $E_2(E_{-2})$  ležel na kvadrice  $\mathbf{A}$ . To však nastane tehdy a jen tehdy, když

$$a_{13}^2 + a_{14}^2 + \dots + a_{1n}^2 = 0, \quad b_{13}^2 + b_{14}^2 + \dots + b_{1n}^2 = 0. \quad (2.10)$$

Na základě relací (2.9) je však patrno, že lze vhodnou volbou pohyblivého reperu přiřazeného k ploše dosáhnouti toho, aby předcházející rovnice (2.10) byly splněny hodnotami

$$\begin{aligned} a_{13} = a_1, \quad a_{14} = -ia_1, \quad a_{15} = a_{16} = \dots = a_{1n} = 0, \\ b_{13} = b_1, \quad b_{14} = -ib_1, \quad b_{15} = b_{16} = \dots = b_{1n} = 0, \end{aligned} \quad (2.11)$$

při čemž  $a_1 > 0$ ,  $b_1 > 0$ . Při této volbě reperu je bod  $E_2(E_{-2})$  závislý na bodu  $\mathbf{e}_3 + i\mathbf{e}_4$  ( $\mathbf{e}_3 - i\mathbf{e}_4$ ), a pro jednoduchost lze předpokládat, že  $E_2 = \mathbf{e}_3 + i\mathbf{e}_4$  ( $E_{-2} = \mathbf{e}_3 - i\mathbf{e}_4$ ). Z rovnic (2.9) pro  $j = 3, 4$  pak snadno vychází, že poměr funkcí  $a_1$  a  $b_1$  není invariantní, takže lze položit

$$a_1 = b_1 = R_1. \quad (2.12)$$

Vhodnou volbou reperu přiřazeného k ploše lze tedy podle (2.11) a (2.12) dosáhnouti toho, že relace (2.8) a (2.9) mají tvar

$$\begin{aligned} \omega_{13} + i\omega_{23} &= R_1\Omega_{-1}, \quad \omega_{13} - i\omega_{23} = R_1\Omega_1, \\ \omega_{14} + i\omega_{24} &= iR_1\Omega_{-1}, \quad \omega_{14} - i\omega_{24} = -iR_1\Omega_1, \\ \omega_{15} = \omega_{16} = \dots = \omega_{1n} &= 0, \quad \omega_{25} = \omega_{26} = \dots = \omega_{2n} = 0, \\ \left[ \Omega_{-1} \left( \frac{dR_1}{R_1} + i \cdot \overline{2\omega_{12} - \omega_{34}} \right) \right] &= 0, \quad \left[ \Omega_1 \left( \frac{dR_1}{R_1} - i \cdot \overline{2\omega_{12} - \omega_{34}} \right) \right] = 0, \\ [\Omega_{-1}(\omega_{3j} + i\omega_{4j})] &= 0, \quad [\Omega_1(\omega_{3j} - i\omega_{4j})] = 0 \\ (j &= 5, 6, \dots, n). \end{aligned} \quad (2.13)$$

Při též volbě reperu přiřazeného k ploše a při zavedeném označení má pak soustava (2.2) tvar

$$\begin{aligned}
dM &= \frac{1}{2}\Omega_{-1}E_1 + \frac{1}{2}\Omega_1E_{-1}, \\
dE_1 &= -i\omega_{12}E_1 + R_1\Omega_{-1}E_2, \\
dE_{-1} &= i\omega_{12}E_{-1} + R_1\Omega_1E_{-2}, \\
dE_2 &= -R_1\Omega_1E_1 - i\omega_{34}E_2 + \sum_{j=5}^n (\omega_{3j} + i\omega_{4j}) \mathbf{e}_j, \\
dE_{-2} &= -R_1\Omega_{-1}E_{-1} + i\omega_{34}E_{-2} + \sum_{j=5}^n (\omega_{3j} - i\omega_{4j}) \mathbf{e}_j, \\
d\mathbf{e}_h &= -\frac{1}{2}(\omega_{3h} - i\omega_{4h}) E_2 - \frac{1}{2}(\omega_{3h} + i\omega_{4h}) E_{-2} + \sum_{j=5}^n \omega_{hj} \mathbf{e}_j \\
(h &= 5, 6, \dots, n).
\end{aligned} \tag{2.14}$$

Předcházející rovnice (2.13) vyjadřují předpokládané vlastnosti sítě  $(U)$  na uvažované ploše pro  $m = 2$ . Poněvadž křivky  $\mathbf{E}_1$  a  $\mathbf{E}_{-1}$  jsou podle předpokladu vnořeny do podprostoru alespoň dvojrozměrného, nemohou být v rovnicích (2.14) ani formy  $\omega_{3j} + i\omega_{4j}$ , ani formy  $\omega_{3j} - i\omega_{4j}$  současně rovny nule pro všechna  $j = 5, 6, \dots, n$ . Srovnáním rovnic (2.14) s rovnicemi (2.1) zjistíme, že výše uvedené tvrzení je pro  $m = 2$  správné, takže uvažovaná plocha prostoru  $\mathbf{P}_n$  může být považována v případě  $m = 2$  za plochu  $\mathbf{M}_1$  s jednou kružnicí normální křivosti, vnořenou do eukleidovského prostoru  $\mathbf{S}_n$ .

Abychom dokázali uvedenou větu zcela obecně, postupujme dále metodou úplné indukce. Buď tedy  $m > 2$  a předpokládejme, že křivky  $\mathbf{E}_1$  a  $\mathbf{E}_{-1}$ , které vzniknou po první transformaci sdružené sítě  $(U)$  na uvažované ploše, leží i se svými oskulačními prostory řádu  $m - 2$  na kvadrice  $\mathbf{A}$  a nejsou vnořeny do  $(m - 2)$ -rozměrného lineárního podprostoru projektivního prostoru  $\mathbf{P}_n$ . Předpokládejme dále, že tyto vlastnosti jsou analyticky vyjádřeny při vhodné volbě pohyblivého reperu přiřazeného k ploše rovnicemi (2.4), (2.5) a soustavou diferenciálních rovnic

$$\begin{aligned}
\omega_{2k-1,2k+1} + i\omega_{2k,2k+1} &= R_k\Omega_{-1}, \quad \omega_{2k-1,2k+1} - i\omega_{2k,2k+1} = R_k\Omega_1, \\
\omega_{2k-1,2k+2} + i\omega_{2k,2k+2} &= iR_k\Omega_{-1}, \quad \omega_{2k-1,2k+2} - i\omega_{2k,2k+2} = -iR_k\Omega_1, \\
\omega_{2k-1,2k+3} &= \omega_{2k-1,2k+4} = \dots = \omega_{2k-1,n} = 0, \\
\omega_{2k,2k+3} &= \omega_{2k,2k+4} = \dots = \omega_{2k,n} = 0 \\
(k &= 1, 2, \dots, m-2),
\end{aligned} \tag{2.15}$$

které mají podle rovnic struktury projektivního prostoru za následek vnější relace

$$\begin{aligned}
\left[ \Omega_{-1} \left( \frac{dR_k}{R_k} + i \cdot \overline{\omega_{12} + \omega_{2k-1,2k} - \omega_{2k+1,2k+2}} \right) \right] &= 0, \\
\left[ \Omega_1 \left( \frac{dR_k}{R_k} - i \cdot \overline{\omega_{12} + \omega_{2k-1,2k} - \omega_{2k+1,2k+2}} \right) \right] &= 0, \\
[\Omega_{-1}(\omega_{2m-3,j} + i\omega_{2m-2,j})] &= 0, \quad [\Omega_1(\omega_{2m-3,j} - i\omega_{2m-2,j})] = 0 \\
(k &= 1, 2, \dots, m-2; j = 2m-1, 2m, \dots, n).
\end{aligned} \tag{2.16}$$

Volba pohyblivého reperu byla při tom provedena tak, že oskulační prostor řádu  $m - 2$  křivky  $\mathbf{E}_1$  ( $\mathbf{E}_{-1}$ ) jest určen, užijeme-li označení zavedeného v (1.7), lineárně nezávislými body  $E_1, E_2, \dots, E_{m-1}$  ( $E_{-1}, E_{-2}, \dots, E_{-(m-1)}$ ), takže soustava rovnic (2.2) má tvar

$$\begin{aligned}
dM &= \frac{1}{2}\Omega_{-1}E_1 + \frac{1}{2}\Omega_1E_{-1}, \\
dE_1 &= -i\omega_{12}E_1 + R_1\Omega_{-1}E_2, \\
dE_{-1} &= i\omega_{12}E_{-1} + R_1\Omega_1E_{-2}, \\
dE_k &= -R_{k-1}\Omega_1E_{k-1} - i\omega_{2k-1,2k}E_k + R_k\Omega_{-1}E_{k+1}, \\
dE_{-k} &= -R_{k-1}\Omega_{-1}E_{-(k-1)} + i\omega_{2k-1,2k}E_{-k} + R_k\Omega_1E_{-(k+1)}, \\
dE_{m-1} &= -R_{m-2}\Omega_1E_{m-2} - i\omega_{2m-3,2m-2}E_{m-1} + \\
&\quad + \sum_{j=2m-1}^n (\omega_{2m-3,j} + i\omega_{2m-2,j}) \mathbf{e}_j, \\
dE_{-(m-1)} &= -R_{m-2}\Omega_{-1}E_{-(m-2)} + i\omega_{2m-3,2m-2}E_{-(m-1)} + \\
&\quad + \sum_{j=2m-1}^n (\omega_{2m-3,j} - i\omega_{2m-2,j}) \mathbf{e}_j, \\
d\mathbf{e}_h &= -\frac{1}{2}(\omega_{2m-3,h} - i\omega_{2m-2,h}) E_{m-1} - \\
&\quad - \frac{1}{2}(\omega_{2m-3,h} + i\omega_{2m-2,h}) E_{-(m-1)} + \sum_{j=2m-1}^n \omega_{hj} \mathbf{e}_j, \\
(k &= 2, 3, \dots, m-2; h = 2m-1, 2m, \dots, n).
\end{aligned} \tag{2.17}$$

Podle předpokladu nejsou v soustavě (2.17) pro  $j = 2m-1, 2m, \dots, n$  ani formy  $\omega_{2m-3,j} + i\omega_{2m-2,j}$ , ani formy  $\omega_{2m-3,j} - i\omega_{2m-2,j}$  současně rovny nule, neboť v opačném případě by alespoň jedna z obou křivek  $\mathbf{E}_1$  a  $\mathbf{E}_{-1}$  byla obsažena v podprostoru dimenze  $m-2$ .

Ukažme nyní, že za uvedených předpokladů leží oskulační prostory řádu  $m-1$  křivek  $\mathbf{E}_1$  a  $\mathbf{E}_{-1}$  na kvadrice  $\mathbf{A}$ . Z rovnic napsaných v předposledních dvou řádcích (2.16) předně plynou vztahy

$$\begin{aligned}
\omega_{2m-3,j} + i\omega_{2m-2,j} &= a_{m-1,j}\Omega_{-1}, \quad (j = 2m-1, 2m, \dots, n), \\
\omega_{2m-3,j} - i\omega_{2m-2,j} &= b_{m-1,j}\Omega_1
\end{aligned} \tag{2.18}$$

v nichž ani funkce  $a_{m-1,j}$ , ani funkce  $b_{m-1,j}$  nejsou současně rovny nule. Ze soustavy (2.17) je pak patrno, že oskulační prostor řádu  $m-1$  křivky  $\mathbf{E}_1$  ( $\mathbf{E}_{-1}$ ) obsahuje kromě bodů  $E_1, E_2, \dots, E_{m-1}$  ( $E_{-1}, E_{-2}, \dots, E_{-(m-1)}$ ), určujících její oskulační prostor řádu  $m-2$ , bod  $E_m(E_{-m})$ , který je lineárně závislý na bodu  $a_{m-1,2m-1}\mathbf{e}_{2m-1} + a_{m-1,2m}\mathbf{e}_{2m} + \dots + a_{m-1,n}\mathbf{e}_n$  ( $b_{m-1,2m-1}\mathbf{e}_{2m-1} + b_{m-1,2m}\mathbf{e}_{2m} + \dots + b_{m-1,n}\mathbf{e}_n$ ), a že právě uvedené body jsou lineárně nezávislé. Bod  $E_m(E_{-m})$  je však polárně sdružen vzhledem ke kvadrice  $\mathbf{A}$  s každým z bodů  $E_1, E_2, \dots, E_{m-1}$  ( $E_{-1}, E_{-2}, \dots, E_{-(m-1)}$ ). Oskulační prostory řádu  $m-1$  uvažovaných křivek budou tedy ležeti na uvedené kvadrice tehdy a jen tehdy, když body  $E_m$  a  $E_{-m}$  budou body kvadriky  $\mathbf{A}$ , a to nastane právě tehdy, když

$$\begin{aligned} a_{m-1,2m-1}^2 + a_{m-1,2m}^2 + \dots + a_{m-1,n}^2 &= 0, \\ b_{m-1,2m-1}^2 + b_{m-1,2m}^2 + \dots + b_{m-1,n}^2 &= 0. \end{aligned} \quad (2.19)$$

Rovnice (2.18) však vedou na základě rovnic struktury projektivního prostoru k vnějším kvadratickým relacím

$$\begin{aligned} [\mathcal{Q}_{-1} (da_{m-1,j} + ia_{m-1,j} \cdot \overline{\omega_{12} + \omega_{2m-3,2m-2}} + \sum_{\nu=2m-1}^n a_{m-1,\nu} \omega_{\nu j})] &= 0, \\ [\mathcal{Q}_1 (db_{m-1,j} - ib_{m-1,j} \cdot \overline{\omega_{12} + \omega_{2m-3,2m-2}} + \sum_{\nu=2m-1}^n b_{m-1,\nu} \omega_{\nu j})] &= 0 \\ (j = 2m-1, 2m, \dots, n). \end{aligned} \quad (2.20)$$

Z těchto rovnic je patrno, že lze vhodnou volbou pohyblivého reperu dosáhnouti toho, že rovnice (2.19) jsou splněny hodnotami

$$\begin{aligned} a_{m-1,2m-1} &= a_{m-1}, \quad a_{m-1,2m} = -ia_{m-1}, \quad a_{m-1,2m+1} = \dots = a_{m-1,n} = 0, \\ b_{m-1,2m-1} &= b_{m-1}, \quad b_{m-1,2m} = -ib_{m-1}, \quad b_{m-1,2m+1} = \dots = b_{m-1,n} = 0, \end{aligned} \quad (2.21)$$

při čemž  $a_{m-1} > 0$ ,  $b_{m-1} > 0$ . Při této volbě reperu přiřazeného k ploše je bod  $E_m (E_{-m})$  lineárně závislý na bodu  $\mathbf{e}_{2m-1} + i\mathbf{e}_{2m}$  ( $\mathbf{e}_{2m-1} - i\mathbf{e}_{2m}$ ) a pro jednoduchost můžeme tedy položiti  $E_m = \mathbf{e}_{2m-1} + i\mathbf{e}_{2m}$ ,  $E_{-m} = \mathbf{e}_{2m-1} - i\mathbf{e}_{2m}$ . Rovnice (2.20) pro  $j = 2m-1, 2m$  pak ukazují, že poměr funkcí  $a_{m-1}$  a  $b_{m-1}$  není invariantní, takže lze předpokládati, že

$$a_{m-1} = b_{m-1} = R_{m-1}. \quad (2.22)$$

Vzhledem k (2.21) a (2.22) se rovnice (2.18) zjednoduší na tvar

$$\begin{aligned} \omega_{2m-3,2m-1} + i\omega_{2m-2,2m-1} &= R_{m-1} \mathcal{Q}_{-1}, \quad \omega_{2m-3,2m-1} - i\omega_{2m-2,2m-1} = R_{m-1} \mathcal{Q}_1, \\ \omega_{2m-3,2m} + i\omega_{2m-2,2m} &= iR_{m-1} \mathcal{Q}_{-1}, \quad \omega_{2m-3,2m} - i\omega_{2m-2,2m} = -iR_{m-1} \mathcal{Q}_1, \\ \omega_{2m-3,2m+1} &= \omega_{2m-3,2m+2} = \dots = \omega_{2m-3,n} = 0, \\ \omega_{2m-2,2m+1} &= \omega_{2m-2,2m+2} = \dots = \omega_{2m-2,n} = 0 \end{aligned} \quad (2.23)$$

a mají podle (2.20) za podmínky integrability vztahy

$$\begin{aligned} \left[ \mathcal{Q}_{-1} \left( \frac{dR_{m-1}}{R_{m-1}} + i \cdot \overline{\omega_{12} + \omega_{2m-3,2m-2} - \omega_{2m-1,2m}} \right) \right] &= 0, \\ \left[ \mathcal{Q}_1 \left( \frac{dR_{m-1}}{R_{m-1}} - i \cdot \overline{\omega_{12} + \omega_{2m-3,2m-2} - \omega_{2m-1,2m}} \right) \right] &= 0, \\ [\mathcal{Q}_{-1}(\omega_{2m-1,j} + i\omega_{2m,j})] &= 0, \quad [\mathcal{Q}_1(\omega_{2m-1,j} - i\omega_{2m,j})] = 0 \\ (j = 2m+1, 2m+2, \dots, n). \end{aligned} \quad (2.24)$$

Předcházející rovnice (2.23) určují při vhodné volbě reperu analytické vyjádření předpokladu o oskulačních prostorech řádu  $m-1$  křivek  $\mathbf{E}_1$  a  $\mathbf{E}_{-1}$  a dávají spolu se soustavou rovnic (2.15) rovnice (1.8), takže uvažované plochy projektivního prostoru  $\mathbf{P}_n$  jsou určeny soustavou diferenciálních rovnic, která splývá se soustavou (2.1). Poněvadž křivky  $\mathbf{E}_1$  a  $\mathbf{E}_{-1}$  nejsou podle předpokladu

vnořeny do podprostorů dimense  $m - 1$ , nemohou být ani formy  $\omega_{2m-1,j} + i\omega_{2m,j}$ , ani formy  $\omega_{2m-1,j} - i\omega_{2m,j}$  současně rovny nule pro všechna  $j = 2m + 1, 2m + 2, \dots, n$ .

Z předcházejícího tedy plyne, že každá plocha projektivního prostoru  $P_n$ , na níž existuje sdružená síť  $(U)$  uvažovaných vlastností, je v eukleidovském prostoru  $S_n$ , jehož absolutní kvadrikou je výše uvedená kvadrika  $A$ , plochou  $M_1$  s  $m - 1$  kružnicemi normální křivosti. Tím je důkaz věty 2.2 proveden.

Nejjednodušší zvláštní případ uvažovaných ploch s  $m - 1$  kružnicemi normální křivosti dostaneme za předpokladu, že daná plocha  $M_1$  je vnořena do prostoru dimense  $n = 2m + 1$ . Pro  $m = 2$  obsahuje pak předcházející věta 2.2 výsledek, odvozený O. Borůvkou v pojednání [2], o minimálních plochách pětirozměrného eukleidovského prostoru, jejichž indikatrix normální křivosti v každém bodě plochy je kružnice.

**2.3.** Obratme se nyní k druhému z případů uvedených na konci odstavce 2.1 a předpokládejme vzhledem k souměrnosti soustavy (2.1), že pro  $j = 2m + 1, 2m + 2, \dots, n$  jsou všechny formy  $\omega_{2m-1,j} + i\omega_{2m,j}$  rovny nule, zatím co všechny formy  $\omega_{2m-1,j} - i\omega_{2m,j}$  současně nevymizí. Označme v dalším  $M_2$  každou minimální plochu s  $m - 1$  kružnicemi normální křivosti, která je v  $n$ -rozměrném eukleidovském prostoru  $S_n$  určena soustavou diferenciálních rovnic (2.1), jejíž koeficienty splňují výše uvedený předpoklad. Také v tomto případě je dimense  $n$  prostoru  $S_n$  nutně větší než  $2m$ . O uvedených plochách dokážeme nyní následující větu.

**Věta 2.3.** Plocha  $n$ -rozměrného projektivního prostoru  $P_n$  může být definována jako minimální plocha  $M_2$  s  $m - 1$  kružnicemi normální křivosti, vnořená do  $n$ -rozměrného eukleidovského prostoru  $S_n$ , tehdy a jen tehdy, když na ní existuje sdružená síť  $(U)$ . Křivky, které vzniknou po první transformaci síť  $(U)$  v obou směrech, jsou libovolné až na podmítku, že právě jedna z nich je vnořena do lineárního podprostoru dimense  $m - 1$  projektivního prostoru  $P_n$ .

Podle definice síť  $(U)$  jest uvedený lineární podprostor dimense  $m - 1$ , v němž jest obsažena jedna z obou zmíněných křivek, oskulačním prostorem řádu  $m - 1$  ve všech bodech této křivky.

**Důkaz.** Podle věty 2.1 existuje na každé ploše s  $m - 1$  kružnicemi normální křivosti, vnořené do eukleidovského prostoru  $S_n$ , sdružená síť  $(U)$  určená minimálními křivkami uvažované plochy. Položíme-li v soustavě (2.1)  $\omega_{2m-1,j} + i\omega_{2m,j} = 0$  pro  $j = 2m + 1, 2m + 2, \dots, n$ , jest okamžitě patrno, že oskulační prostory řádu vyššího než  $m - 1$  křivky  $E_1$  mají vesměs dimensi  $m - 1$ , a odtud plyne, že křivka  $E_1$  je vnořena do lineárního podprostoru dimense  $m - 1$  prostoru  $P_n$ . Z téže soustavy rovnic současně plyne, že pro křivku  $E_{-1}$  zůstává v platnosti úvaha provedená na začátku důkazu věty 2.2. Vidíme tedy, že každá plocha  $M_2$  eukleidovského prostoru  $S_n$  má projektivní vlastnosti uvedené v dokazované větě.

Abychom kromě toho dokázali opačné tvrzení předcházející věty, použijme postupu druhé části důkazu věty 2.2, kde jsme odvodili, že předpokládané vlastnosti ploch projektivního prostoru  $P_n$ , pokud jednají o sdružené síti ( $U$ ), lze při vhodné volbě reperu přiřazeného k ploše vyjádřiti analyticky soustavou diferenciálních rovnic (1.8), takže uvažované plochy jsou pak určeny soustavou diferenciálních rovnic tvaru (2.1). Učiníme-li ve smyslu předcházející věty předpoklad, že z obou křivek  $E_1$  a  $E_{-1}$  právě křivka  $E_1$  je vnořena do  $(m - 1)$ -rozměrného podprostoru prostoru  $P_n$ , musí mít její oskulační prostory řádu vyššího než  $m - 1$  vesměs dimensi  $m - 1$ . To však podle (2.1) nastane jen tehdy, když pro  $j = 2m + 1, 2m + 2, \dots, n$  bude  $\omega_{2m-1,j} + i\omega_{2m,j} = 0$ . Poněvadž křivka  $E_{-1}$  splňuje týž předpoklad jako příslušná křivka ve větě 2.2, nemohou být formy  $\omega_{2m-1,j} - i\omega_{2m,j}$  současně rovny nule pro všechna uvažovaná  $j = 2m + 1, 2m + 2, \dots, n$ .

Skutečně tedy každá plocha projektivního prostoru  $P_n$ , mající uvedené projektivní vlastnosti, může být považována za plochu  $M_2$  eukleidovského prostoru  $S_n$ .

Předcházející věta platí pro každé  $n \geq 2m + 1$  a zvláště vyjadřuje pro plochy vnořené do pětirozměrného prostoru okolnost, že právě jedna z křivek, které vzniknou po první transformaci síti ( $U$ ), je přímkou. V tomto případě jsou tedy předcházející větou doplněny výsledky pojednání zmíněného na konci odstavce 2.2.

**2.3.** Všimněme si nakonec ještě ploch, které jsou v eukleidovském prostoru  $S_n$  určeny soustavou (2.1) a předpokladem, že pro  $j = 2m + 1, 2m + 2, \dots, n$  jsou jak formy  $\omega_{2m-1,j} + i\omega_{2m,j}$ , tak i formy  $\omega_{2m-1,j} - i\omega_{2m,j}$  současně rovny nule. Vzhledem k tomuto předpokladu lze soudit, že pro dimensi  $n$  prostoru  $S_n$  je v tomto případě  $n \geq 2m$ . V následující větě označíme  $M_3$  libovolnou minimální plochu s  $m - 1$  kružnicemi normální křivosti, určenou v  $n$ -rozměrném eukleidovském prostoru  $S_n$  soustavou diferenciálních rovnic (2.1) s předepsanými podmínkami o výše uvedených formách.

**Věta 2.4.** Plocha  $n$ -rozměrného projektivního prostoru  $P_n$  může být definována jako minimální plocha  $M_3$  s  $m - 1$  kružnicemi normální křivosti, vnořená do  $n$ -rozměrného eukleidovského prostoru  $S_n$ , tehdy a jen tehdy, když na ní existuje sdružená síť ( $U$ ). Křivky, které vzniknou po první transformaci síti ( $U$ ) v obou směrech jsou libovolné až na podmítku, že obě jsou vnořeny do lineárních podprostorů dimenze  $m - 1$  projektivního prostoru  $P_n$ .

Podle definice síté ( $U$ ) je každý z uvedených lineárních podprostorů dimenze  $m - 1$ , obsahujících příslušnou křivku, oskulačním prostorem řádu  $m - 1$  ve všech bodech této křivky.

**Důkaz.** Správnost obou tvrzení této věty se zjistí tím, že se důkazy vět 2.1 a 2.2 doplní, pokud se týká uvedených vlastností křivek  $E_1$  a  $E_{-1}$ , týmž způsobem, jehož bylo použito při důkazu věty 2.3 v případě křivky  $E_1$ .

Předcházející věta zahrnuje jako nejjednodušší případ plochy  $M_3$  s  $m - 1$  kružnicemi normální křivosti, vnořené do eukleidovského prostoru dimenze  $n = 2m$ . Příslušné vlastnosti těchto ploch, obsažené ve větě 2.4, byly odvozeny O. Borůvkou v pojednání [3].

### 3. Plochy vnořené do neeukleidovského prostoru

**3.1.** Obraťme se nyní k zjištění některých vlastností ploch  $M$  za předpokladu, že prostor  $S_n$  je neeukleidovský ( $c \neq 0$ ). Každá taková plocha je podle dřívějších poznámek analyticky určena soustavou diferenciálních rovnic (1.1) s koeficienty vyhovujícími rovnicím (1.2) a (1.8). Zavedeme opět označení (1.7) a (1.10) a nahradíme uvedenou soustavu ekvivalentní soustavou diferenciálních rovnic

$$\begin{aligned} dM &= \frac{1}{2}\Omega_{-1}E_1 + \frac{1}{2}\Omega_1E_{-1}, \\ dE_1 &= -c\Omega_1M - i\omega_{12}E_1 + R_1\Omega_{-1}E_2, \\ dE_{-1} &= -c\Omega_{-1}M + i\omega_{12}E_{-1} + R_1\Omega_1E_{-2}, \\ dE_k &= -R_{k-1}\Omega_1E_{k-1} - i\omega_{2k-1,2k}E_k + R_k\Omega_{-1}E_{k+1}, \\ dE_{-k} &= -R_{k-1}\Omega_{-1}E_{-(k-1)} + i\omega_{2k-1,2k}E_{-k} + R_k\Omega_1E_{-(k+1)}, \\ dE_m &= -R_{m-1}\Omega_1E_{m-1} - i\omega_{2m-1,2m}E_m + \sum_{j=2m+1}^n (\omega_{2m-1,j} + i\omega_{2m,j}) \mathbf{e}_j, \\ dE_{-m} &= -R_{m-1}\Omega_{-1}E_{-(m-1)} + i\omega_{2m-1,2m}E_{-m} + \sum_{j=2m+1}^n (\omega_{2m-1,j} - i\omega_{2m,j}) \mathbf{e}_j, \\ d\mathbf{e}_h &= -\frac{1}{2}(\omega_{2m-1,h} - i\omega_{2m,h}) E_m - \frac{1}{2}(\omega_{2m-1,h} + i\omega_{2m,h}) E_{-m} + \sum_{j=2m+1}^n \omega_{hj} \mathbf{e}_j \\ &\quad (k = 2, 3, \dots, m-1; h = 2m+1, 2m+2, \dots, n). \end{aligned} \quad (3.1)$$

Užitím této soustavy rovnic odvodíme nejprve následující větu jednající o minimálních křivkách na uvažované ploše  $M$  neeukleidovského prostoru  $S_n$ . Použijeme v ní rčení, že dvě laplaceovské transformace dané sdružené sítě jsou polárně sdruženy vzhledem ke kvadrici, v tom smyslu, že každé dva odpovídající si body uvedených transformací jsou vzhledem ke kvadrice polárně sdruženy.

**Věta 3.1.** *Minimální křivky na minimální ploše  $M$  s  $m - 1$  kružnicemi normální křivosti, vnořené do  $n$ -rozměrného neeukleidovského prostoru  $S_n$ , tvoří sdruženou síť, jejíž první, druhé, ...,  $m$ -té laplaceovské transformace v obou směrech leží na absolutní kvadrice  $A$  prostoru  $S_n$  tak, že laplaceovské transformace, vzniklé z uvedené sítě stejným počtem transformací v obou směrech, jsou polárně sdruženy vzhledem ke kvadrice  $A$  se všemi laplaceovskými transformacemi počáteční sítě, které jsou v její posloupnosti laplaceovských transformací obsaženy mezi zmíněnými transformacemi. Uvedená síť má oba invarianty stejné.*

Důkaz. Považujme plochu  $\mathbf{M}$  za plochu projektivního prostoru  $\mathbf{P}_n$ , který vznikne z neeukleidovského prostoru  $\mathbf{S}_n$  jeho projektivním rozšířením. Tato plocha je podle úvodních poznámek určena v prostoru  $\mathbf{P}_n$  soustavou diferenciálních rovnic (3.1).

Ze soustavy (3.1) je patrné, že body  $M, E_k, E_{-k}$  ( $k = 1, 2, \dots, m - 1$ ) opisují plochy, které označíme  $\mathbf{M}, \mathbf{E}_k, \mathbf{E}_{-k}$ , a že každým bodem libovolné z těchto ploch prochází právě jedna křivka každé ze soustav  $\Omega_1 = 0$  a  $\Omega_{-1} = 0$ . Z téže soustavy plyne, že geometrickým místem bodu  $E_m (E_{-m})$  je buď plocha nebo křivka  $\mathbf{E}_m (\mathbf{E}_{-m})$  podle toho, zda formy  $\omega_{2m-1,j} + i\omega_{2m,j}$  ( $\omega_{2m-1,j} - i\omega_{2m,j}$ ) nejsou nebo jsou pro  $j = 2m + 1, 2m + 2, \dots, n$  současně rovny nule. Poněvadž bližší rozšíření provedeme až v následujících odstavcích, budeme pro jednoduchost mluvit o plochách  $\mathbf{E}_m$  a  $\mathbf{E}_{-m}$ .

Zvolme na ploše  $\mathbf{M}$  libovolnou křivku soustavy  $\Omega_{-1} = 0$  ( $\Omega_1 = 0$ ) a uvažujme na ploše  $\mathbf{E}_1 (\mathbf{E}_{-1})$  křivku  $\Omega_{-1} = 0$  ( $\Omega_1 = 0$ ), která jí odpovídá v jednojednoznačné příbuznosti mezi plochami  $\mathbf{M}$  a  $\mathbf{E}_1$  ( $\mathbf{M}$  a  $\mathbf{E}_{-1}$ ). Pohybuje-li se bod  $M$  po zvolené křivce, jest jeho spojnice s příslušným bodem  $E_1 (\mathbf{E}_{-1})$  tečnou v bodě  $E_1 (\mathbf{E}_{-1})$  uvažované křivky na ploše  $\mathbf{E}_1 (\mathbf{E}_{-1})$ . Na druhé straně je z první rovnice soustavy (3.1) patrné, že tato přímka je tečnou v bodě  $M$  ke křivce soustavy  $\Omega_1 = 0$  ( $\Omega_{-1} = 0$ ), která tímto bodem prochází. Odtud plyne, že tečny křivek  $\Omega_1 = 0$  ( $\Omega_{-1} = 0$ ) plochy  $\mathbf{M}$  v průsečících se zvolenou křivkou soustavy  $\Omega_{-1} = 0$  ( $\Omega_1 = 0$ ) vyplňují rozvinutelnou plochu, jejíž hranou vratu jest odpovídající křivka soustavy  $\Omega_{-1} = 0$  ( $\Omega_1 = 0$ ) na ploše  $\mathbf{E}_1 (\mathbf{E}_{-1})$ . Soustavy křivek  $\Omega_1 = 0$  a  $\Omega_{-1} = 0$  tedy tvoří na ploše  $\mathbf{M}$  sdruženou síť a plocha  $\mathbf{E}_1 (\mathbf{E}_{-1})$  je laplaceovskou transformací plochy  $\mathbf{M}$  ve směru křivek  $\Omega_1 = 0$  ( $\Omega_{-1} = 0$ ). Poněvadž body  $E_1$  a  $E_{-1}$  leží na kvadratice  $\mathbf{A}$  a jsou vzhledem k ní polárně sdruženy s bodem  $M$ , mají první laplaceovské transformace počáteční síť vlastnosti uvedené v předcházející větě.

Abychom dokázali další tvrzení o uvažované síti na ploše  $\mathbf{M}$ , zvolme libovolné přirozené číslo  $i$  tak, že  $2 \leq i \leq m$ , a připomeňme, že podle (1.9) jsou formy  $\omega_{2m-1,j} + i\omega_{2m,j}$  ( $\omega_{2m-1,j} - i\omega_{2m,j}$ ) pro  $j = 2m + 1, 2m + 2, \dots, n$  lineárně závislé na  $\Omega_{-1}$  ( $\Omega_1$ ). Předpokládejme, že  $(i-1)$ -ní laplaceovské transformace sdružené síť na ploše  $\mathbf{M}$  mají vlastnosti uvedené ve větě 3.1, a dokážme, že tyto vlastnosti zůstávají v platnosti také pro  $i$ -té laplaceovské transformace.

Uvažujme za tím účelem na ploše  $\mathbf{E}_{i-1} (\mathbf{E}_{-(i-1)})$  určitou křivku soustavy  $\Omega_{-1} = 0$  ( $\Omega_1 = 0$ ) a jí odpovídající křivku na ploše  $\mathbf{E}_i (\mathbf{E}_{-i})$ . Pohybuje-li se bod  $E_{i-1} (\mathbf{E}_{-(i-1)})$  po zvolené křivce, je přímka spojující bod  $E_{i-1} (\mathbf{E}_{-(i-1)})$  s odpovídajícím bodem  $E_i (\mathbf{E}_{-i})$  tečnou v bodě  $E_i (\mathbf{E}_{-i})$  křivky opsané tímto bodem a současně tečnou v bodě  $E_{i-1} (\mathbf{E}_{-(i-1)})$  ke křivce soustavy  $\Omega_1 = 0$  ( $\Omega_{-1} = 0$ ), procházející na ploše  $\mathbf{E}_{i-1} (\mathbf{E}_{-(i-1)})$  uvažovaným bodem. Odtud je patrné, že plochy tečen křivek  $\Omega_{-1} = 0$  ( $\Omega_1 = 0$ ) na ploše  $\mathbf{E}_i (\mathbf{E}_{-i})$  se dotýkají plochy

$\mathbf{E}_{i-1}(\mathbf{E}_{-(i-1)})$  podél křivek  $\Omega_{-1} = 0$  ( $\Omega_1 = 0$ ) a že jejich tvořící přímky jsou tečnami křivek soustavy  $\Omega_1 = 0$  ( $\Omega_{-1} = 0$ ) na ploše  $\mathbf{E}_{i-1}(\mathbf{E}_{-(i-1)})$ . Křivky  $\Omega_1 = 0$  a  $\Omega_{-1} = 0$  na ploše  $\mathbf{E}_{i-1}(\mathbf{E}_{-(i-1)})$  tvoří tedy sdruženou síť a plocha  $\mathbf{E}_i(\mathbf{E}_{-i})$  jest její laplaceovskou transformací ve směru křivek  $\Omega_1 = 0$  ( $\Omega_{-1} = 0$ ). Vzhledem k tomu, že body  $E_i$  a  $E_{-i}$  leží na kvadrice  $\mathbf{A}$  a jsou vzhledem k ní polárně sdruženy se všemi body  $M, E_s, E_{-s}$  ( $s = 1, 2, \dots, i-1$ ), mají  $i$ -té laplaceovské transformace uvažované síť výše zmíněné vlastnosti.

Položíme-li  $\Omega_1 = e^p du$ ,  $\Omega_{-1} = e^q dv$ , jest  $i\omega_{12} = q_u du - p_v dv$  a ze soustavy diferenciálních rovnic (3.1) odvodíme snadno rovnici  $M_{uv} = -\frac{1}{2}ce^{p+q}M$ . Pro invarianty  $h, k$  uvažované síť tím dostaneme hodnoty  $h = k = -\frac{1}{2}ce^{p+q}$  a důkaz předcházející věty je tím dokončen.

Abychom zjednodušili vyjadřování v následujících větách, nazveme libovolnou sdruženou síť na ploše  $n$ -rozměrného projektivního prostoru  $\mathbf{P}_n$  síť ( $V$ ), jestliže její první, druhé, ...,  $m$ -té laplaceovské transformace v obou směrech leží na regulární kvadrice  $\mathbf{A}$  projektivního prostoru  $\mathbf{P}_n$  tak, že laplaceovské transformace, vzniklé z uvedené síť stejným počtem transformací v obou směrech, jsou polárně sdruženy vzhledem ke kvadrice  $\mathbf{A}$  se všemi laplaceovskými transformacemi počáteční síť, které jsou v její posloupnosti laplaceovských transformací obsaženy mezi zmíněnými transformacemi. Při přechodu od projektivního prostoru  $\mathbf{P}_n$  k neeukleidovskému prostoru  $\mathbf{S}_n$  budeme vždy předpokládati, že právě uvedená kvadrika  $\mathbf{A}$  jest absolutní kvadrikou neeukleidovského prostoru  $\mathbf{S}_n$ .

V následujících úvahách dokážeme, že existence síť ( $V$ ) na ploše projektivního prostoru  $\mathbf{P}_n$  zaručuje, že lze tuto plochu považovati za plochu  $\mathbf{M}$  neeukleidovského prostoru  $\mathbf{S}_n$ , a budeme uvažovovati opět o třech možnostech na základě též zásady, již jsme uvedli na konci odstavce 2.1.

**3.2.** Vyšetříme nejprve případ, kdy pro  $j = 2m + 1, 2m + 2, \dots, n$  nejsou ani formy  $\omega_{2m-1,j} + i\omega_{2m,j}$ , ani formy  $\omega_{2m-1,j} - i\omega_{2m,j}$  současně rovny nule. V tomto případě označíme opět  $\mathbf{M}_1$  každou plochu s  $m - 1$  kružnicemi normální křivosti, která jest určena v  $n$ -rozměrném neeukleidovském prostoru  $\mathbf{S}_n$  soustavou diferenciálních rovnic (3.1) s výše uvedeným předpokladem. Pro dimensi  $n$  prostoru  $\mathbf{S}_n$  platí v tomto případě nerovnost  $n \geq 2m + 1$ . Pro uvažovaný případ ploch dokážeme nyní větu, která podává jejich charakteristické projektivní vlastnosti.

**Věta 3.2.** Plocha  $n$ -rozměrného projektivního prostoru  $\mathbf{P}_n$  může býti definována jako minimální plocha  $\mathbf{M}_1$  s  $m - 1$  kružnicemi normální křivosti, vnořená do  $n$ -rozměrného neeukleidovského prostoru  $\mathbf{S}_n$ , tehdy a jen tehdy, když na ní existuje sdružená síť ( $V$ ), jejíž posloupnost laplaceovských transformací se v žádném z obou směrů neukončí po  $m$  transformacích.

**Důkaz.** Podle věty 3.1 existuje na každé minimální ploše s  $m - 1$  kružnicemi normální křivosti, vnořené do  $n$ -rozměrného neeukleidovského prostoru  $\mathbf{S}_n$ , sdružená síť ( $V$ ), vytvořená minimálními křivkami uvažované plochy.

Stačí tedy doplniti důkaz této věty zjištěním, že  $m$ -té laplaceovské transformace sítě ( $V$ ) v obou směrech jsou sítě na plochách  $\mathbf{E}_m$  a  $\mathbf{E}_{-m}$ . To je však vzhledem k učiněným předpokladům ihned patrno ze soustavy (3.1), která ukazuje, že geometrickým místem bodu  $E_m(E_{-m})$  je plocha  $\mathbf{E}_m(\mathbf{E}_{-m})$  a nikoliv křivka.

Tímto zjištěním je ukázáno, že na každé uvažované ploše  $\mathbf{M}_1$  neeukleidovského prostoru existuje sdružená síť ( $V$ ) mající uvedené vlastnosti. Předpokládejme nyní naopak, že na ploše projektivního prostoru  $P_n$  existuje sdružená síť ( $V$ ) s výše uvedenými vlastnostmi, a ukážme, že tuto plochu lze povážovati za plochu  $\mathbf{M}_1$  neeukleidovského prostoru  $S_n$ .

Přiřadme ke každému bodu  $M$  prostoru  $P_n$  pohyblivý reper tvořený lineárně nezávislými body  $M, \mathbf{e}_1, \mathbf{e}_2, \dots, \mathbf{e}_n$ . Pro libovolný bod  $X$  prostoru  $P_n$  lze pak psáti vztah (1.4) a zvláště dostaneme soustavu diferenciálních rovnic

$$\begin{aligned} dM &= \omega_0 M + \omega_1 \mathbf{e}_1 + \omega_2 \mathbf{e}_2 + \dots + \omega_n \mathbf{e}_n, \\ d\mathbf{e}_i &= \omega_{i0} M + \omega_{i1} \mathbf{e}_1 + \omega_{i2} \mathbf{e}_2 + \dots + \omega_{in} \mathbf{e}_n \quad (i = 1, 2, \dots, n). \end{aligned} \quad (3.2)$$

Nutné a postačující podmínky pro to, aby bod  $X$  nezávisel na volbě reperu, jsou opět vyjádřeny diferenciálními rovnicemi (2.3), z nichž plyne, že regulární kvadrika  $\mathbf{A}$  prostoru  $P_n$  jest určena v libovolném z uvažovaných reperů rovnicí (1.6) tehdy a jen tehdy, když platí

$$\omega_{i0} + c\omega_i = 0, \quad \omega_{ii} = \omega_0, \quad \omega_{ij} + \omega_{ji} = 0 \quad (i, j = 1, 2, \dots, n). \quad (3.3)$$

K těmto rovnicím lze připojiti vztah  $\omega_0 = 0$ , který vyjadřuje, že determinant utvořený ze souřadnic bodů reperu má konstantní hodnotu.

Pro další výpočty je přirozené voliti reper tak, aby body  $\mathbf{e}_1, \mathbf{e}_2$  byly při každé poloze reperu v tečné rovině plochy v bodě  $M$ . Provedeme-li tuto volbu, dostaneme vztahy

$$\omega_j = 0 \quad (j = 3, 4, \dots, n), \quad (3.4)$$

které dávají na základě rovnic struktury projektivního prostoru vnější kvadratické relace

$$[\omega_1 \omega_{1j}] + [\omega_2 \omega_{2j}] = 0 \quad (j = 3, 4, \dots, n). \quad (3.5)$$

Předpokládejme nyní, že sdružená síť křivek na ploše je tvořena křivkami, které jsou určeny rovnicemi  $\Omega_1 = 0$  a  $\Omega_{-1} = 0$ , v nichž  $\Omega_1$  a  $\Omega_{-1}$  jest označení zavedené v (1.10). Ve smyslu dokazované věty označme dále  $E_1(E_{-1})$  první laplaceovskou transformaci uvažované sítě ve směru křivek  $\Omega_1 = 0$  ( $\Omega_{-1} = 0$ ). Poněvadž bod  $E_1(E_{-1})$  musí ležet v tečné rovině plochy v bodě  $M$ , je lineární kombinací bodů  $M, \mathbf{e}_1, \mathbf{e}_2$ ; vzhledem k předpokladům je však bod  $E_1(E_{-1})$  polárně sdružen s bodem  $M$  vzhledem ke kvadrice  $\mathbf{A}$  a to vede k poznatku, že je pouze kombinací bodů  $\mathbf{e}_1, \mathbf{e}_2$ ; poněvadž však kromě toho leží na kvadrice  $\mathbf{A}$ , je lineárně závislý na bodu  $\mathbf{e}_1 + i\mathbf{e}_2$  ( $\mathbf{e}_1 - i\mathbf{e}_2$ ). Pro jednoduchost můžeme proto

položiti  $E_1 = \mathbf{e}_1 + i\mathbf{e}_2$ ,  $E_{-1} = \mathbf{e}_1 - i\mathbf{e}_2$ , takže podle (3.2), (3.3) a užitím zavedených označení dostaneme

$$\begin{aligned} dE_1 &= -c\Omega_1 M - i\omega_{12}E_1 + (\omega_{13} + i\omega_{23})\mathbf{e}_3 + \dots + (\omega_{1n} + i\omega_{2n})\mathbf{e}_n, \\ dE_{-1} &= -c\Omega_{-1} M + i\omega_{12}E_{-1} + (\omega_{13} - i\omega_{23})\mathbf{e}_3 + \dots + (\omega_{1n} - i\omega_{2n})\mathbf{e}_n. \end{aligned} \quad (3.6)$$

Vyjádříme nyní analyticky předpoklad učiněný o bodech  $E_1$  a  $E_{-1}$ . Bod  $E_1$  ( $E_{-1}$ ) je při každé poloze bodu  $M$  na ploše laplaceovskou transformací bodu  $M$  ve směru křivek  $\Omega_1 = 0$  ( $\Omega_{-1} = 0$ ) tehdy a jen tehdy, když pro libovolně zvolenou křivku soustavy  $\Omega_{-1} = 0$  ( $\Omega_1 = 0$ ) na ploše opsané bodem  $M$  je spojnice bodů  $M$  a  $E_1$  ( $M$  a  $E_{-1}$ ) tečnou v bodě  $E_1$  ( $E_{-1}$ ) křivky, která je geometrickým místem tohoto bodu a odpovídá zvolené křivce soustavy  $\Omega_{-1} = 0$  ( $\Omega_1 = 0$ ). Nutné a postačující podmínky pro to jsou vyjádřeny rovnicemi

$$\begin{aligned} \omega_{1j} + i\omega_{2j} &= a_{1j}\Omega_{-1}, \quad \omega_{1j} - i\omega_{2j} = b_{1j}\Omega_1 \\ (j &= 3, 4, \dots, n), \end{aligned} \quad (3.7)$$

z nichž na základě rovnic struktury projektivního prostoru dostaneme

$$\begin{aligned} [\Omega_{-1} (da_{1j} + 2ia_{1j}\omega_{12} + \sum_{\nu=3}^n a_{1\nu}\omega_{\nu j})] &= 0, \\ [\Omega_1 (db_{1j} - 2ib_{1j}\omega_{12} + \sum_{\nu=3}^n b_{1\nu}\omega_{\nu j})] &= 0 \\ (j &= 3, 4, \dots, n). \end{aligned} \quad (3.8)$$

V předcházejících rovnicích nemohou být všechny funkce  $a_{1j}$  ( $b_{1j}$ ) současně rovny nule, neboť v opačném případě by bod  $E_1$  ( $E_{-1}$ ) opisoval podle (3.6) a (3.7) křivku a posloupnost laplaceovských transformací uvažované sítě by byla proti předpokladu ukončena v obou směrech po první transformaci.

Bod  $E_1$  ( $E_{-1}$ ) tedy opisuje plochu  $E_1$  ( $E_{-1}$ ), na níž tvoří křivky  $\Omega_1 = 0$  a  $\Omega_{-1} = 0$  sdruženou sít. Označme  $E_2$  ( $E_{-2}$ ) laplaceovskou transformaci této sítě ve směru křivek  $\Omega_1 = 0$  ( $\Omega_{-1} = 0$ ). Bod  $E_2$  ( $E_{-2}$ ) leží tedy v tečné rovině plochy  $E_1$  ( $E_{-1}$ ) v bodě  $E_1$  ( $E_{-1}$ ) a je proto lineárně závislý na bodech  $M$ ,  $E_1$ ,  $a_{13}\mathbf{e}_3 + a_{14}\mathbf{e}_4 + \dots + a_{1n}\mathbf{e}_n$  ( $M$ ,  $E_{-1}$ ,  $b_{13}\mathbf{e}_3 + b_{14}\mathbf{e}_4 + \dots + b_{1n}\mathbf{e}_n$ ); poněvadž však je podle předpokladu polárně sdružen vzhledem ke kvadrice  $A$  s body  $M$ ,  $E_1$ ,  $E_{-1}$ , je závislý jen na bodu  $a_{13}\mathbf{e}_3 + a_{14}\mathbf{e}_4 + \dots + a_{1n}\mathbf{e}_n$  ( $b_{13}\mathbf{e}_3 + b_{14}\mathbf{e}_4 + \dots + b_{1n}\mathbf{e}_n$ ). Vzhledem k předpokladu, že body  $E_2$  a  $E_{-2}$  leží na kvadrice  $A$ , odtud plyne platnost vztahů

$$a_{13}^2 + a_{14}^2 + \dots + a_{1n}^2 = 0, \quad b_{13}^2 + b_{14}^2 + \dots + b_{1n}^2 = 0. \quad (3.9)$$

Užitím rovnic (3.8) lze snadno nahlédnouti, že lze reper přiřazený k ploše vhodně zvoliti tak, aby předcházející rovnice (3.9) byly splněny hodnotami

$$\begin{aligned} a_{13} &= a_1, \quad a_{14} = -ia_1, \quad a_{15} = a_{16} = \dots = a_{1n} = 0, \\ b_{13} &= b_1, \quad b_{14} = -ib_1, \quad b_{15} = b_{16} = \dots = b_{1n} = 0, \end{aligned} \quad (3.10)$$

při čemž  $a_1 > 0$ ,  $b_1 > 0$ , takže při uvažované volbě pohyblivého reperu je bod  $E_2 (E_{-2})$  závislý na bodu  $\mathbf{e}_3 + i\mathbf{e}_4 (\mathbf{e}_3 - i\mathbf{e}_4)$  a lze proto pro jednoduchost položiti  $E_2 = \mathbf{e}_3 + i\mathbf{e}_4$ ,  $E_{-2} = \mathbf{e}_3 - i\mathbf{e}_4$ . Rovnice (3.8) pro  $j = 3, 4$  pak dále ukazují, že poměr funkcí  $a_1$  a  $b_1$  není invariantní, a to umožňuje položiti

$$a_1 = b_1 = R_1. \quad (3.11)$$

Shrnutím předcházejících výpočtů tedy vidíme, že lze vhodnou volbou reperu přiřazeného k ploše dosáhnouti toho, že relace (3.7) a (3.8) mají vzhledem k (3.10) a (3.11) tvar

$$\begin{aligned} \omega_{13} + i\omega_{23} &= R_1 \mathcal{Q}_{-1}, & \omega_{13} - i\omega_{23} &= R_1 \mathcal{Q}_1, \\ \omega_{14} + i\omega_{24} &= iR_1 \mathcal{Q}_{-1}, & \omega_{14} - i\omega_{24} &= -iR_1 \mathcal{Q}_1, \\ \omega_{15} &= \omega_{16} = \dots = \omega_{1n} = 0, \\ \omega_{25} &= \omega_{26} = \dots = \omega_{2n} = 0, \\ \left[ \mathcal{Q}_{-1} \left( \frac{dR_1}{R_1} + i \cdot \overline{2\omega_{12} - \omega_{34}} \right) \right] &= 0, & \left[ \mathcal{Q}_1 \left( \frac{dR_1}{R_1} - i \cdot \overline{2\omega_{12} - \omega_{34}} \right) \right] &= 0, \\ [\mathcal{Q}_{-1}(\omega_{3j} + i\omega_{4j})] &= 0, & [\mathcal{Q}_1(\omega_{3j} - i\omega_{4j})] &= 0 \\ (j &= 5, 6, \dots, n). \end{aligned} \quad (3.12)$$

Při též volbě reperu přiřazeného k ploše má pak soustava diferenciálních rovnic (3.2) tvar

$$\begin{aligned} dM &= \frac{1}{2} \mathcal{Q}_{-1} E_1 + \frac{1}{2} \mathcal{Q}_1 E_{-1}, \\ dE_1 &= -c \mathcal{Q}_1 M - i\omega_{12} E_1 + R_1 \mathcal{Q}_{-1} E_2, \\ dE_{-1} &= -c \mathcal{Q}_{-1} M + i\omega_{12} E_{-1} + R_1 \mathcal{Q}_1 E_{-2}, \\ dE_2 &= -R_1 \mathcal{Q}_1 E_1 - i\omega_{34} E_2 + \sum_{j=5}^n (\omega_{3j} + i\omega_{4j}) \mathbf{e}_j, \\ dE_{-2} &= -R_1 \mathcal{Q}_{-1} E_{-1} + i\omega_{34} E_{-2} + \sum_{j=5}^n (\omega_{3j} - i\omega_{4j}) \mathbf{e}_j, \\ d\mathbf{e}_h &= -\frac{1}{2}(\omega_{3h} - i\omega_{4h}) E_2 - \frac{1}{2}(\omega_{3h} + i\omega_{4h}) E_{-2} + \sum_{j=5}^n \omega_{hj} \mathbf{e}_j \\ (h &= 5, 6, \dots, n). \end{aligned} \quad (3.13)$$

Rovnicemi (3.12) jsou analyticky vyjádřeny předpokládané vlastnosti síťe ( $V$ ) na uvažované ploše pro  $m = 2$ . Poněvadž posloupnost laplaceovských transformací této síťe se podle předpokladu neukončí v žádném z obou směrů po dvou transformacích, neopisují body  $E_2$  a  $E_{-2}$  křivky, takže podle (3.13) nemohou být pro  $j = 5, 6, \dots, n$  ani formy  $\omega_{3j} + i\omega_{4j}$ , ani formy  $\omega_{3j} - i\omega_{4j}$  současně rovny nule. Zároveň však rovnice soustavy (3.13) ukazují, porovnáme-li je se soustavou rovnic (3.1), že tvrzení dokazované věty je pro  $m = 2$  správné a že tedy lze uvažovanou plochu prostoru  $P_n$  v případě  $m = 2$  považovati za plochu  $M_1$  s jednou kružnicí normální křivosti, vnořenou do neeukleidovského prostoru  $S_n$ .

V další části důkazu budeme postupovat metodou úplné indukce. Předpo-kládejme za tím účelem, že  $m > 2$  a že sdružená síť ( $V$ ) na uvažované ploše má vlastnost, že její první, druhé, ...,  $(m - 1)$ -ní laplaceovské transformace v obou směrech leží na kvadrice  $\mathbf{A}$  a že příslušná posloupnost laplaceovských transformací není v žádném z obou směrů ukončena po  $m - 1$  transformacích, při čemž poslední laplaceovské transformace v této posloupnosti jsou vzhledem ke kvadrice  $\mathbf{A}$  polárně sdruženy se všemi laplaceovskými transformacemi obsaženými v uvedené posloupnosti mezi nimi. Předpokládejme dále, že právě uvedené vlastnosti jsou při vhodné volbě pohyblivého reperu přiřazeného k ploše vyjádřeny rovnicemi (3.3), (3.4) a soustavou diferenciálních rovnic

$$\begin{aligned} \omega_{2k-1,2k+1} + i\omega_{2k,2k+1} &= R_k \Omega_{-1}, & \omega_{2k-1,2k+1} - i\omega_{2k,2k+1} &= R_k \Omega_1, \\ \omega_{2k-1,2k+2} + i\omega_{2k,2k+2} &= iR_k \Omega_{-1}, & \omega_{2k-1,2k+2} - i\omega_{2k,2k+2} &= -iR_k \Omega_1, \\ \omega_{2k-1,2k+3} &= \omega_{2k-1,2k+4} = \dots = \omega_{2k-1,n} = 0, \\ \omega_{2k,2k+3} &= \omega_{2k,2k+4} = \dots = \omega_{2k,n} = 0 \\ (k &= 1, 2, \dots, m-2), \end{aligned} \quad (3.14)$$

z nichž podle rovnic struktury projektivního prostoru vychází vnějším dife-rencováním relace

$$\begin{aligned} \left[ \Omega_{-1} \left( \frac{dR_k}{R_k} + i \cdot \overline{\omega_{12} + \omega_{2k-1,2k} - \omega_{2k+1,2k+2}} \right) \right] &= 0, \\ \left[ \Omega_1 \left( \frac{dR_k}{R_k} - i \cdot \overline{\omega_{12} + \omega_{2k-1,2k} - \omega_{2k+1,2k+2}} \right) \right] &= 0, \\ [\Omega_{-1}(\omega_{2m-3,j} + i\omega_{2m-2,j})] &= 0, \quad [\Omega_1(\omega_{2m-3,j} - i\omega_{2m-2,j})] = 0 \\ (k &= 1, 2, \dots, m-2; \quad j = 2m-1, 2m, \dots, n). \end{aligned} \quad (3.15)$$

Při volbě pohyblivého reperu bylo postupováno tak, že pro  $i = 1, 2, \dots, m-1$  jest  $i$ -tá laplaceovská transformace síť ( $V$ ) na ploše vytvořena ve směru křivek  $\Omega_i = 0$  ( $\Omega_{-i} = 0$ ) bodem  $E_i$  ( $E_{-i}$ ), zavedeným v (1.7); takže soustava rovnic (3.2) má tvar

$$\begin{aligned} dM &= \frac{1}{2} \Omega_{-1} E_1 + \frac{1}{2} \Omega_1 E_{-1}, \\ dE_1 &= -c \Omega_1 M - i\omega_{12} E_1 + R_1 \Omega_{-1} E_2, \\ dE_{-1} &= -c \Omega_{-1} M + i\omega_{12} E_{-1} + R_1 \Omega_1 E_{-2}, \\ dE_k &= -R_{k-1} \Omega_1 E_{k-1} - i\omega_{2k-1,2k} E_k + R_k \Omega_{-1} E_{k+1}, \\ dE_{-k} &= -R_{k-1} \Omega_{-1} E_{-(k-1)} + i\omega_{2k-1,2k} E_{-k} + R_k \Omega_1 E_{-(k+1)}, \\ dE_{m-1} &= -R_{m-2} \Omega_1 E_{m-2} - i\omega_{2m-3,2m-2} E_{m-1} + \\ &\quad + \sum_{j=2m-1}^n (\omega_{2m-3,j} + i\omega_{2m-2,j}) \mathbf{e}_j, \end{aligned} \quad (3.16)$$

$$\begin{aligned} dE_{-(m-1)} &= -R_{m-2}\Omega_{-1}E_{-(m-2)} + i\omega_{2m-3,2m-2}E_{-(m-1)} + \\ &\quad + \sum_{j=2m-1}^n (\omega_{2m-3,j} - i\omega_{2m-2,j}) \mathbf{e}_j, \\ d\mathbf{e}_h &= -\frac{1}{2}(\omega_{2m-3,h} - i\omega_{2m-2,h}) E_{m-1} - \\ &\quad - \frac{1}{2}(\omega_{2m-3,h} + i\omega_{2m-2,h}) E_{-(m-1)} + \sum_{j=2m-1}^n \omega_{hj} \mathbf{e}_j \\ (k &= 2, 3, \dots, m-2; \quad h = 2m-1, 2m, \dots, n). \end{aligned}$$

V předcházející soustavě (3.16) nejsou pro  $j = 2m-1, 2m, \dots, n$  ani formy  $\omega_{2m-3,j} + i\omega_{2m-2,j}$ , ani formy  $\omega_{2m-3,j} - i\omega_{2m-2,j}$  současně rovny nule, neboť v opačném případě by  $(m-1)$ -ní laplaceovská transformace uvažované sítě  $(V)$  aspoň v jednom z obou směrů byla křivkou, a to je ve sporu s učiněnými předpoklady.

Vzhledem k těmto předpokladům je  $(m-1)$ -ní laplaceovská transformace sítě  $(V)$  ve směru křivek  $\Omega_1 = 0$  ( $\Omega_{-1} = 0$ ) vytvořena bodem  $E_{m-1}$  ( $E_{-(m-1)}$ ), který opisuje plochu  $\mathbf{E}_{m-1}$  ( $\mathbf{E}_{-(m-1)}$ ), na níž tvoří křivky  $\Omega_1 = 0$  a  $\Omega_{-1} = 0$  sdruženou síť. Abychom dokázali, že laplaceovská transformace sítě na ploše  $\mathbf{E}_{m-1}$  ( $\mathbf{E}_{-(m-1)}$ ) ve směru křivek  $\Omega_1 = 0$  ( $\Omega_{-1} = 0$ ), tedy  $m$ -tá laplaceovská transformace sítě  $(V)$  v tomto směru, má vlastnosti dokazované věty, uvedeme nejprve vztahy

$$\begin{aligned} \omega_{2m-3,j} + i\omega_{2m-2,j} &= a_{m-1,j}\Omega_{-1}, \quad \omega_{2m-3,j} - i\omega_{2m-2,j} = b_{m-1,j}\Omega_1 \quad (3.17) \\ (j &= 2m-1, 2m, \dots, n) \end{aligned}$$

plynoucí z rovnic napsaných v předposledním řádku (3.15). V rovnicích (3.17) nejsou ani funkce  $a_{m-1,j}$ , ani funkce  $b_{m-1,j}$  pro všechna uvažovaná  $j$  současně rovny nule.

Označíme-li  $E_m$  ( $E_{-m}$ ) laplaceovskou transformaci sítě na ploše  $\mathbf{E}_{m-1}$  ( $\mathbf{E}_{-(m-1)}$ ) ve směru křivek  $\Omega_1 = 0$  ( $\Omega_{-1} = 0$ ), leží bod  $E_m$  ( $E_{-m}$ ) v tečné rovině plochy  $\mathbf{E}_{m-1}$  ( $\mathbf{E}_{-(m-1)}$ ) v bodě  $E_{m-1}$  ( $E_{-(m-1)}$ ), která je podle (3.16) a (3.17) určena body  $E_{m-2}$ ,  $E_{m-1}$ ,  $a_{m-1,2m-1}\mathbf{e}_{2m-1} + a_{m-1,2m}\mathbf{e}_{2m} + \dots + a_{m-1,n}\mathbf{e}_n$  ( $E_{-(m-2)}$ ,  $E_{-(m-1)}$ ),  $b_{m-1,2m-1}\mathbf{e}_{2m-1} + b_{m-1,2m}\mathbf{e}_{2m} + \dots + b_{m-1,n}\mathbf{e}_n$ ), a je proto lineární kombinací těchto bodů. Poněvadž bod  $E_m$  ( $E_{-m}$ ) je dále polárně sdružen vzhledem ke kvadrice  $\mathbf{A}$  s body  $E_{m-1}, \dots, E_1, M, E_{-1}, \dots, E_{-(m-1)}$ , je lineárně závislý jen na bodu  $a_{m-1,2m-1}\mathbf{e}_{2m-1} + a_{m-1,2m}\mathbf{e}_{2m} + \dots + a_{m-1,n}\mathbf{e}_n$  ( $b_{m-1,2m-1}\mathbf{e}_{2m-1} + b_{m-1,2m}\mathbf{e}_{2m} + \dots + b_{m-1,n}\mathbf{e}_n$ ); vyjádříme-li ještě, že leží na kvadrice  $\mathbf{A}$ , dostaneme relace

$$\begin{aligned} a_{m-1,2m-1}^2 + a_{m-1,2m}^2 + \dots + a_{m-1,n}^2 &= 0, \\ b_{m-1,2m-1}^2 + b_{m-1,2m}^2 + \dots + b_{m-1,n}^2 &= 0. \end{aligned} \quad (3.18)$$

Na základě rovnic struktury projektivního prostoru odvodíme z rovnice (3.17) vnější kvadratické relace

$$\begin{aligned} [\mathcal{Q}_{-1} (\mathrm{d}a_{m-1,j} + ia_{m-1,j} \cdot \overline{\omega_{12} + \omega_{2m-3,2m-2}} + \sum_{\nu=2m-1}^n a_{m-1,\nu} \omega_{\nu j})] &= 0, \\ [\mathcal{Q}_1 (\mathrm{d}b_{m-1,j} - ib_{m-1,j} \cdot \overline{\omega_{12} + \omega_{2m-3,2m-2}} + \sum_{\nu=2m-1}^n b_{m-1,\nu} \omega_{\nu j})] &= 0 \\ (j = 2m-1, 2m, \dots, n), \end{aligned} \quad (3.19)$$

z nichž lze usouditi, že je možné vhodnou volbou pohyblivého reperu přiřazeného k uvažované ploše dosáhnouti toho, aby rovnice (3.18) byly splněny hodnotami

$$\begin{aligned} a_{m-1,2m-1} &= a_{m-1}, \quad a_{m-1,2m} = ia_{m-1}, \quad a_{m-1,2m+1} = \dots = a_{m-1,n} = 0, \\ b_{m-1,2m-1} &= b_{m-1}, \quad b_{m-1,2m} = -ib_{m-1}, \quad b_{m-1,2m+1} = \dots = b_{m-1,n} = 0, \end{aligned} \quad (3.20)$$

při čemž  $a_{m-1} > 0$ ,  $b_{m-1} > 0$ . Uvažovaná volba reperu tedy vede k tomu, že bod  $E_m$  ( $E_{-m}$ ) je závislý na bodu  $\mathbf{e}_{2m-1} + i\mathbf{e}_{2m}$  ( $\mathbf{e}_{2m-1} - i\mathbf{e}_{2m}$ ), takže pro jednoduchost můžeme položiti  $E_m = \mathbf{e}_{2m-1} + i\mathbf{e}_{2m}$ ,  $E_{-m} = \mathbf{e}_{2m-1} - i\mathbf{e}_{2m}$ . Poněvadž podle (3.19) není poměr funkcí  $a_{m-1}$  a  $b_{m-1}$  invariantní, můžeme v dalším předpokládati, že

$$a_{m-1} = b_{m-1} = R_{m-1}. \quad (3.21)$$

Předcházející úvaha tedy vede k tomu, že rovnice (3.17) se vzhledem k (3.20) a (3.21) zjednoduší na tvar

$$\begin{aligned} \omega_{2m-3,2m-1} + i\omega_{2m-2,2m-1} &= R_{m-1}\mathcal{Q}_{-1}, \quad \omega_{2m-3,2m-1} - i\omega_{2m-2,2m-1} = R_{m-1}\mathcal{Q}_1, \\ \omega_{2m-3,2m} + i\omega_{2m-2,2m} &= iR_{m-1}\mathcal{Q}_{-1}, \quad \omega_{2m-3,2m} - i\omega_{2m-2,2m} = -iR_{m-1}\mathcal{Q}_1, \\ \omega_{2m-3,2m+1} &= \omega_{2m-3,2m+2} = \dots = \omega_{2m-3,n} = 0, \\ \omega_{2m-2,2m+1} &= \omega_{2m-2,2m+2} = \dots = \omega_{2m-2,n} = 0 \end{aligned} \quad (3.22)$$

a vnější kvadratické relace (3.19) přejdou v rovnice

$$\begin{aligned} \left[ \mathcal{Q}_{-1} \left( \frac{\mathrm{d}R_{m-1}}{R_{m-1}} + i \cdot \overline{\omega_{12} + \omega_{2m-3,2m-2} - \omega_{2m-1,2m}} \right) \right] &= 0, \\ \left[ \mathcal{Q}_1 \left( \frac{\mathrm{d}R_{m-1}}{R_{m-1}} - i \cdot \overline{\omega_{12} + \omega_{2m-3,2m-2} - \omega_{2m-1,2m}} \right) \right] &= 0, \\ [\mathcal{Q}_{-1}(\omega_{2m-1,j} + i\omega_{2m,j})] &= 0, \quad [\mathcal{Q}_1(\omega_{2m-1,j} - i\omega_{2m,j})] = 0 \\ (j = 2m+1, 2m+2, \dots, n), \end{aligned} \quad (3.23)$$

vyjadřující podmínky integrability soustavy rovnic (3.22).

Při vhodné volbě reperu přiřazeného k ploše je rovniciemi (3.22) analyticky vyjádřen předpoklad o  $m$ -tých laplaceovských transformacích sítě ( $V$ ) v obou směrech. Tyto rovnice (3.22) doplňují rovnice (3.14) na soustavu rovnic, která je totožná se soustavou (1.8), takže uvažované plochy projektivního prostoru  $P_n$  jsou určeny touž soustavou diferenciálních rovnic jako minimální plochy neeukleidovského prostoru s  $m-1$  kružnicemi normální křivosti. Poněvadž body  $E_m$  a  $E_{-m}$  opisují podle předpokladu plochy, nejsou ani formy  $\omega_{2m-1,j} +$

$+ i\omega_{2m,j}$ , ani formy  $\omega_{2m-1,j} - i\omega_{2m,j}$  současně rovny nule pro všechna  $j = 2m + 1, 2m + 2, \dots, n$ .

Z předcházejících úvah tedy plyne, že každá plocha projektivního prostoru  $P_n$ , na níž existuje sdružená síť  $(V)$  mající uvedené vlastnosti, je v neeukleidovském prostoru  $S_n$  s absolutní kvadrikou  $A$  plochou  $M_1$  s  $m - 1$  kružnicemi normální křivosti. Důkaz věty 3.2 je tím úplně proveden.

Předcházející věta platí v každém neeukleidovském prostoru dimense  $n \geq 2m + 1$  a obsahuje tedy jako nejjednodušší případ projektivní charakterizaci minimálních ploch  $M_1$  s  $m - 1$  kružnicemi normální křivosti, vnořených do neeukleidovského prostoru dimense  $n = 2m + 1$ . V tomto případě lze o uvažovaných plochách získati přesnější výsledek, který zahrnuje pro  $m = 2$  větu dokázanou O. Borůvkou v citovaném pojednání [2].

**Věta 3.3.** *Plocha  $(2m + 1)$ -rozměrného projektivního prostoru  $P_{2m+1}$  může být definována jako minimální plocha  $M_1$  s  $m - 1$  kružnicemi normální křivosti, vnořená do  $(2m + 1)$ -rozměrného neeukleidovského prostoru  $S_{2m+1}$ , tehdy a jen tehdy, když na ní existuje sdružená síť autopolární vzhledem k regulární kvadrice  $A$  prostoru  $P_{2m+1}$  a periodická s periodou  $2(m + 1)$ .*

Důkaz. Každá minimální plocha  $M_1$  s  $m - 1$  kružnicemi normální křivosti, vnořená do  $(2m + 1)$ -rozměrného neeukleidovského prostoru  $S_{2m+1}$ , je podle (3.1) určena soustavou diferenciálních rovnic

$$\begin{aligned} dM &= \frac{1}{2}\Omega_{-1}E_1 + \frac{1}{2}\Omega_1E_{-1}, \\ dE_1 &= -c\Omega_1M - i\omega_{12}E_1 + R_1\Omega_{-1}E_2, \\ dE_{-1} &= -c\Omega_{-1}M + i\omega_{12}E_{-1} + R_1\Omega_1E_{-2}, \\ dE_k &= -R_{k-1}\Omega_1E_{k-1} - i\omega_{2k-1,2k}E_k + R_k\Omega_{-1}E_{k+1}, \\ dE_{-k} &= -R_{k-1}\Omega_{-1}E_{-(k-1)} + i\omega_{2k-1,2k}E_{-k} + R_k\Omega_1E_{-(k+1)}, \\ dE_m &= -R_{m-1}\Omega_1E_{m-1} - i\omega_{2m-1,2m}E_m + (\omega_{2m-1,2m+1} + i\omega_{2m,2m+1}) e_{2m+1}, \\ dE_{-m} &= -R_{m-1}\Omega_{-1}E_{-(m-1)} + i\omega_{2m-1,2m}E_{-m} + (\omega_{2m-1,2m+1} - i\omega_{2m,2m+1}) e_{2m+1}, \\ d\mathbf{e}_{2m+1} &= -\frac{1}{2}(\omega_{2m-1,2m+1} - i\omega_{2m,2m+1}) E_m - \frac{1}{2}(\omega_{2m-1,2m+1} + i\omega_{2m,2m+1}) E_{-m} \\ &\quad (k = 2, 3, \dots, m - 1), \end{aligned} \tag{3.24}$$

v níž obě formy  $\omega_{2m-1,2m+1} \pm i\omega_{2m,2m+1}$  nejsou současně rovny nule. Podle vět 3.1 a 3.2 tvoří minimální křivky této plochy sdruženou síť  $(V)$ , jejíž posloupnost laplaceovských transformací se v žádném z obou směrů neukončí po  $m$  transformacích. Odtud plyne, že křivky  $\Omega_1 = 0$  a  $\Omega_{-1} = 0$  tvoří na ploše  $E_m$  ( $E_{-m}$ ), opsané bodem  $E_m$  ( $E_{-m}$ ), sdruženou síť, a ze soustavy (3.24) jest ihned patrno, že bod  $e_{2m+1}$  opisuje plochu. Uvažujme nyní na ploše  $E_m$  ( $E_{-m}$ ) libovolnou křivku soustavy  $\Omega_{-1} = 0$  ( $\Omega_1 = 0$ ) a jí odpovídající křivku na ploše vytvořené bodem  $e_{2m+1}$ . Pohybuje-li se bod  $E_m$  ( $E_{-m}$ ) po zvolené křivce, je spojnice bodu  $E_m$  ( $E_{-m}$ ) s odpovídajícím bodem  $e_{2m+1}$  tečnou v bodě  $e_{2m+1}$  křivky  $\Omega_{-1} = 0$  ( $\Omega_1 = 0$ ) opsané tímto bodem a současně tečnou v bodě  $E_m$  ( $E_{-m}$ ) ke

křivce soustavy  $\Omega_1 = 0$  ( $\Omega_{-1} = 0$ ), jdoucí na ploše  $\mathbf{E}_m$  ( $\mathbf{E}_{-m}$ ) uvažovaným bodem  $E_m$  ( $E_{-m}$ ). Odtud je patrno, že soustavy křivek  $\Omega_1 = 0$  a  $\Omega_{-1} = 0$  tvoří na ploše opsané bodem  $\mathbf{e}_{2m+1}$  sdruženou síť, která je laplaceovskou transformací sítě na ploše  $\mathbf{E}_m$  ( $\mathbf{E}_{-m}$ ) ve směru křivek  $\Omega_1 = 0$  ( $\Omega_{-1} = 0$ ).

S použitím dřívějších výsledků je předcházející úvahou dokázáno, že  $(m + 1)$ -ní laplaceovské transformace sítě minimálních křivek na ploše  $\mathbf{M}_1$  splynou v jediné síti vytvořené odpovídajícími křivkami na ploše opsané bodem  $\mathbf{e}_{2m+1}$ . Je tedy posloupnost laplaceovských transformací sítě minimálních křivek na ploše  $\mathbf{M}_1$  periodická a snadno se vidí, že její perioda je  $2(m + 1)$ . Poněvadž kromě toho je bod  $M$  v každé své poloze polárně sdružen vzhledem k absolutní kvadrice  $\mathbf{A}$  prostoru  $\mathbf{S}_{2m+1}$  se všemi body  $E_1, E_{-1}, \dots, E_m, E_{-m}, \mathbf{e}_{2m+1}$ , je posloupnost laplaceovských transformací uvažované sítě autopolární vzhledem ke kvadrice  $\mathbf{A}$ . Vidíme tedy, že každá minimální plocha  $\mathbf{M}_1$  neeuclideanovského prostoru  $\mathbf{S}_{2m+1}$  má projektivní vlastnosti, jež jsme uvedli v předcházející větě.

Dokážeme nyní obráceně, že každou plochu projektivního prostoru  $\mathbf{P}_{2m+1}$ , která má uvažované vlastnosti, lze považovat za minimální plochu neeuclideanovského prostoru  $\mathbf{S}_{2m+1}$ , a opřeme se při tom o druhou část důkazu věty 3.2.

Poněvadž posloupnost laplaceovských transformací sítě na dané ploše je periodická s periodou  $2(m + 1)$  a autopolární vzhledem ke kvadrice  $\mathbf{A}$ , jsou první, druhé, ...,  $m$ -té laplaceovské transformace této sítě v obou směrech položeny na kvadrice  $\mathbf{A}$  a mají vlastnost, že laplaceovské transformace vzniklé v obou směrech stejným počtem transformací, jsou polárně sdruženy vzhledem ke kvadrice  $\mathbf{A}$  se všemi laplaceovskými transformacemi, které jsou v posloupnosti patřící k počáteční síti obsaženy mezi nimi. Je tedy síť na uvažované ploše sítí ( $V$ ) a podle důkazu předcházející věty 3.2 lze tuto okolnost analyticky vyjádřiti při vhodné volbě pohyblivého reperu přiřazeného k ploše soustavou diferenciálních rovnic, která je totožná se soustavou (1.8). Užitím této soustavy nabudou diferenciální rovnice (3.2) právě tvaru (3.24) a odtud plyne, že každá plocha projektivního prostoru  $\mathbf{P}_{2m+1}$ , na níž existuje sdružená síť mající výše uvedené vlastnosti, může být definována jako minimální plocha  $\mathbf{M}_1$  s  $m - 1$  kružnicemi normální křivosti, vnořená do neeuclideanovského prostoru  $\mathbf{S}_{2m+1}$ , čímž je důkaz předcházející věty 3.3 dokončen.

**3.3.** Vyšetříme nyní podobným způsobem druhý z výše zmíněných případů, který jest určen požadavkem, že pro  $j = 2m + 1, 2m + 2, \dots, n$  je právě jedna z obou soustav forem  $\omega_{2m-1,j} + i\omega_{2m,j}$  a  $\omega_{2m-1,j} - i\omega_{2m,j}$  tvořena formami vesměs rovnými nule. Pro určitost budeme vzhledem k souměrnosti soustavy (3.1) předpokládati, že formy  $\omega_{2m-1,j} + i\omega_{2m,j}$  jsou současně rovny nule, zatím co všechny formy  $\omega_{2m-1,j} - i\omega_{2m,j}$  vesměs nevymizí. Podobně jako v předcházejícím případě je dimenze  $n$  prostoru  $\mathbf{S}_n$  větší než  $2m$ . V dalším označíme  $\mathbf{M}_2$  každou minimální plochu s  $m - 1$  kružnicemi normální křivosti,

která je v  $n$ -rozměrném neeukleidovském prostoru  $S_n$  určena soustavou diferenciálních rovnic (3.1) s koeficienty vyhovujícími výše uvedenému předpokladu. O těchto plochách platí následující věta.

**Věta 3.4.** *Plocha  $n$ -rozměrného projektivního prostoru  $P_n$  může být definována jako minimální plocha  $M_2$  s  $m - 1$  kružnicemi normální křivosti, vnořená do  $n$ -rozměrného neeukleidovského prostoru  $S_n$ , tehdy a jen tehdy, když na ní existuje sdružená síť ( $V$ ), jejíž posloupnost laplaceovských transformací se ukončí právě v jednom z obou směrů po  $m$  transformacích Goursatovým způsobem.*

Důkaz. Vzhledem k větě 3.1 existuje na každé minimální ploše s  $m - 1$  kružnicemi normální křivosti, vnořené do neeukleidovského prostoru  $S_n$ , sdružená síť ( $V$ ), vytvořená minimálními křivkami na ploše. Důkaz této věty je třeba doplniti tím, že ukážeme, že  $m$ -tá laplaceovská transformace uvažované sítě je v jednom směru síti na ploše  $E_{-m}$  a v druhém směru křivkou  $E_m$ . Vzhledem k výše učiněným předpokladům jsou však tyto vlastnosti snadno patrné ze soustavy (3.1), zvláště pokud jednají o uvedené transformaci ve směru křivek  $\Omega_{-1} = 0$ . Pokud se týká  $m$ -té laplaceovské transformace ve směru křivek  $\Omega_1 = 0$ , je patrno, že bod  $E_m$  opisuje křivku  $E_m$ , jejíž tečny tvoří soustavu křivek  $\Omega_1 = 0$  na ploše  $E_{m-1}$ . Je tedy křivka  $E_m$  hranou vratu rozvinutelné plochy vytvořené bodem  $E_{m-1}$ , takže uvažovaná posloupnost laplaceovských transformací sítě minimálních křivek na ploše se ukončí ve směru křivek  $\Omega_1 = 0$  po  $m$  transformacích Goursatovým způsobem.

K důkazu opačného tvrzení použijeme postupu druhé části důkazu věty 3.2, v níž jsme odvodili, že předpokládané vlastnosti ploch projektivního prostoru  $P_n$ , pokud jednají o sdružené síti ( $V$ ), lze při vhodné volbě reperu přiřazeného k ploše vyjádřiti analyticky soustavou diferenciálních rovnic (1.8), takže uvažované plochy jsou pak určeny soustavou diferenciálních rovnic (3.1). Učiníme-li ve smyslu předcházející věty předpoklad, že posloupnost laplaceovských transformací se ukončí po  $m$  transformacích Goursatovým způsobem právě ve směru křivek  $\Omega_1 = 0$ , musí bod  $E_{m-1}$  opisovati rozvinutelnou plochu  $E_{m-1}$ , jejíž tvořící přímky patří k soustavě  $\Omega_1 = 0$  a jsou tečnami křivky  $E_m$  opsané bodem  $E_m$ . To však podle (3.1) nastané pouze tehdy, když pro  $j = 2m+1, 2m+2, \dots, n$  bude  $\omega_{2m-1,j} + i\omega_{2m,j} = 0$ . Poněvadž  $m$ -tá laplaceovská transformace sítě ve směru křivek  $\Omega_{-1} = 0$  je v uvažovaném případě sítě na ploše, nemohou být pro uvedená  $j$  všechny formy  $\omega_{2m-1,j} - i\omega_{2m,j}$  současně rovny nule.

Zjistili jsme tedy, že každá plocha projektivního prostoru  $P_n$ , která má uvedené projektivní vlastnosti, může být považována za plochu  $M_2$  neeukleidovského prostoru  $S_n$ .

Je-li ve zvláštním případě pro dimensi  $n$  prostoru  $S_n$  splněn vztah  $n = 2m + 1$ , lze předcházející výsledek vysloviti přesněji, čímž dostaneme výsledek zobecňující větu odvozenou O. Borůvkou pro  $m = 2$  v pojednání uvedeném na konci odstavce 3.2.

**Věta 3.5.** Plocha  $(2m+1)$ -rozměrného projektivního prostoru  $P_{2m+1}$  může být definována jako plocha  $M_2$  s  $m-1$  kružnicemi normální křivosti, vnořená do  $(2m+1)$ -rozměrného neeukleidovského prostoru  $S_{2m+1}$ , tehdy a jen tehdy, když na ní existuje sdružená síť autopolární vzhledem k regulární kvadrice  $A$  prostoru  $P_{2m+1}$ , jejíž první, druhé, ...,  $m$ -té laplaceovské transformace leží na kvadrice  $A$  a jejíž posloupnost laplaceovských transformací se ukončí v jednom směru po  $m$  transformacích Goursatovým způsobem a v druhém směru po  $m+1$  transformacích Laplaceovým způsobem.

Důkaz. Každá uvažovaná minimální plocha neeukleidovského prostoru  $S_{2m+1}$  jest analyticky vyjádřena soustavou diferenciálních rovnic (3.24), v níž z obou forem  $\omega_{2m-1,2m+1} + i\omega_{2m,2m+1}$  a  $\omega_{2m-1,2m+1} - i\omega_{2m,2m+1}$  je pouze první identicky rovna nule. Podle vět 3.1 a 3.2 tvoří minimální křivky na dané ploše sdruženou síť ( $V$ ), jejíž posloupnost laplaceovských transformací se ukončí právě ve směru křivek  $\Omega_1 = 0$  po  $m$  transformacích Goursatovým způsobem. Po  $m$  transformacích ve směru křivek  $\Omega_{-1} = 0$  dostaneme tedy sdruženou síť na ploše  $E_{-m}$  opsané bodem  $E_{-m}$ . Ze soustavy rovnic (3.24), v níž je dosazeno podle hořejšího předpokladu, nyní plyne, že tečny křivek soustavy  $\Omega_{-1} = 0$  v jejích průsečících s pevně zvolenou křivkou soustavy  $\Omega_1 = 0$  jdou bodem  $e_{2m+1}$ , který je pevný, pohybuje-li se bod  $E_{-m}$  po zvolené křivce. Bod  $e_{2m+1}$  opisuje křivku, která je geometrickým místem vrcholů kuželových ploch, které se dotýkají plochy  $E_{-m}$  podél křivek soustavy  $\Omega_1 = 0$ . Odtud je patrno, že posloupnost laplaceovských transformací uvažované síť se ukončí ve směru křivek  $\Omega_{-1} = 0$  po  $m+1$  transformacích Laplaceovým způsobem. Použijeme-li nakonec též okolnosti jako v důkazu věty 3.3, zjistíme, že uvedená posloupnost je autopolární vzhledem k absolutní kvadrice prostoru  $S_{2m+1}$ , takže síť minimálních křivek na uvažované ploše má v tomto případě všechny vlastnosti obsažené v předcházející větě.

Chceme-li podat důkaz opačného tvrzení, všimneme si, že z předpokladů o síti existující na dané ploše projektivního prostoru  $P_{2m+1}$  zejména plyne, že je sdruženou sítí ( $V$ ). Podle důkazu věty 3.2 je tato okolnost vyjádřena soustavou diferenciálních rovnic (1.8), vedoucích podle (3.2) k rovnicím tvaru (3.24). V těchto rovnicích je z důvodu, použitého na konci důkazu věty 3.4.  $\omega_{2m-1,2m+1} + i\omega_{2m,2m+1} = 0$  a odtud je vidět, že uvažovanou plochu projektivního prostoru  $P_{2m+1}$  lze považovat za plochu  $M_2$  vnořenou do neeukleidovského prostoru  $S_{2m+1}$ .

**3.4.** Zbývá nám ještě zmínit se o plochách majících uvažované metrické vlastnosti a podrobených analytické podmínce, že jak formy  $\omega_{2m-1,j} + i\omega_{2m,j}$ , tak i formy  $\omega_{2m-1,j} - i\omega_{2m,j}$  jsou pro všechna  $j = 2m+1, 2m+2, \dots, n$  současně rovny nule. Označíme v tomto případě  $M_3$  každou plochu s  $m-1$  kružnicemi normální křivosti, která je za uvedeného předpokladu určena v  $n$ -rozměrném neeukleidovském prostoru  $S_n$  soustavou diferenciálních rovnic